

Ady Endre Gimnázium
Ady Endre Secondary School

4024 Debrecen, Liszt Ferenc utca 1.

www.ady-debr.sulinet.hu, ady@iskola.debrecen.hu

☎: 52-520-220, ☎: 52-520-221

OM: 031201

A dráma és tánc tantárgy helyi tanterve

2013.

Készítette:

Dr. Bagossi Edit

Szakmailag ellenőrizte:

Várhalmi Ilona

Általános bevezető

A dráma és tánc tanítása komplex művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, amely interakciókon keresztül játék, cselekvés és tapasztalat útján valósítja meg célját, amelynek középpontjában maga a dramatikus tevékenységben megvalósuló tanulás áll. A dramatikus tevékenységeknek nagyon sok formája ismert. A játék, a cselekvő részvétel, a problémaközpontú tematikus foglalkozások következtében megélt egyéni és közösségi élményeken keresztül, az aktív tevékenységeknek köszönhetően fejlődnek a tanulók alkotó és befogadó, valamint kommunikációs és szocializációs készségei és képességei.

A dráma és tánc tanítása olyan komplex művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, amelynek elsődleges célja az önkifejezés, a kommunikáció, a kooperáció fejlesztése, az összetartozás érzésének erősítése a különböző művészeti tevékenységek által, közvetetten pedig az iskolában elsajátított tudás és képességek – felnőtt társadalomban, a munkaerőpiacon történő – alkalmazására készít fel. A dramatikus formák (drámajáték, kreatív gyakorlatok, improvizáció, tanítási dráma stb.) alkalmazásával a tanulók önmagukkal és a társadalommal harmonikus kapcsolatban élő állampolgárrá válnak, az emberi kapcsolatokban, a családi életben sikeresen együttműködő emberként boldogulnak.

A művészeti tevékenységformákkal való személyes találkozás révén a művészeti ágak nyelve sajátjukká válik, és mindezek eredményeként kialakul bennük a művészettel élés, az értő befogadóvá válás alapvető igénye.

A dráma és tánc tantárgy oktatása 10-25 fős csoportban valósítható meg, ennél nagyobb osztálylétszám esetén csoportbontás javasolt. Ezen túl megfelelő méretű, mozgatható bútorzattal ellátott, elegendő szabad teret biztosító szaktanterem biztosítása is fontos.

A tárgy közműveltségi tartalmai, fejlesztési feladatai elsősorban tevékenységközpontú, gyakorlati képzés során sajátíthatók el. A táblázatokban azokat a tevékenységeket tüntetjük fel, amelyek leginkább szolgálják az adott képesség, készség, ismeret elsajátítását, fejlesztését. Csak az újonnan belépő tevékenységeket említjük, ami nem jelenti tehát azt, hogy a korábbi képzési szakaszokban megjelenő tevékenységek ne szerepelnének továbbra is.

A tematikai egységekhez időkeretek ajánlatként határozhatók meg, mivel a témák feldolgozása olyan komplex gyakorlati tevékenységek kapcsán valósul meg, amelyek egyidejűleg több különböző képesség fejlesztésére, különböző ismeretek átadására alkalmasak. A tanulói csoportok pedig nem tekinthetők homogén tömegnek – csak a szaktanár tudja megállapítani, hogy az adott tanulói közösségnek hány órára lesz szüksége az adott tematikai egység feldolgozásához. A feltüntetett tematikai egységek és közműveltségi tartalmak megjelenése a közoktatás gyakorlatában természetesen átfedi egymást, a tagolás csak a könnyebb áttekinthetőséget szolgálja, a feltüntetett óraszám ajánlások pedig az éves összóraszám vonatkozásában nyújtanak tájékoztatást.

A tematikai egységek nem sorrendben, hanem a korosztály és a csoport adottságainak megfelelően, a szaktanár döntése alapján, folyamatosan, ismétlődően, egymással összekapcsolva kerülnek feldolgozásra, szükség szerint eltérő metodikával – alárendelve a szaktanár által választott közműveltségi tartalomnak.

A tánc a mozgást a művészetek oldaláról ismerteti meg a tanulóval, értékesen kiegészítve a testnevelés órákon történő mozgásfejlesztést. Ezért a tánc és mozgás tanítása a testnevelés órák keretében is történhet megfelelő képesítésű pedagógus vezetésével.

A tanulók értékelése

A tanuló teljesítményének, szorgalmának, minősítésének formája: *érdemjegy*

Az értékelés alapja *gyakorlati* tartalmú órákon:

- az órai gyakorlati feladatokban és játékokban való alkotó részvétel, órai alkotómunka
- az órai munkát megalapozó, előkészítő feladatok elvégzése (szövegtudás, előkészített csoportmunkák stb.)
- egyéni fejlődés (egyéni és kooperatív készségek)

A számonkérés formái:

- órai ellenőrzés, munka
- versenyekre való készülés és megmérettetés, elért eredmények
- félévenkénti / évenkénti nyilvános gyakorlati vizsga

Az értékelés alapja *elméleti* tartalmú órákon:

- órai munka
- olvasottság
- jártasság az adott színházi évad hivatásos előadásaiban

A számonkérés formái:

- szóbeli számonkérés (felelet)
- írásbeli számonkérés (írásbeli felelet, szövegértés, elemzés, feladatlapok stb.)
- otthoni, projektjellegű munkák készítése (forgatókönyvírás, előadás-elemzés stb.)
- versenyekre való készülés és megmérettetés, elért eredmények

A tankönyvek kiválasztásának elvei

A tantárgyhoz - gyakorlati és készségfejlesztő jellegéből adódóan - nincs a magyar tankönyvpiacon tankönyv.

A szaktanárok felkészültségének egyik pillére a szakirodalom ismerete.

A diákok felkészülésükhöz és anyaggyűjtő munkáikhoz (versek, prózák, drámaszövegek) a modern (digitális) és hagyományos (könyvtárhasználat) forráskutatás módszereit alkalmazzák.

Javasolt taneszköz

Montágh Imre: Tiszta beszéd, Budapest, 1986 (ill. későbbi kiadások).

Kerettantervi megfelelés

Jelen helyi tanterv az 51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet: 3. sz. melléklet:

Kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára 3.2.04 alapján készült.

A kerettanterv által biztosított 10 %-os szabad óraszámot a helyi, debreceni színházi élet (Csokonai Színház, Vojtina Bábszínház) megismerésére, az előadások elemzésére fordítjuk, s külön témakörben tárgyaljuk.

A dráma és tánc tantárgy óraszámai

képzések	kötelező								választható		
	7.	8.	9/Ny.	9/Kny.	9.	10.	11.	12.	11.	12.	
Hatosztályos					1				2	2	1
NYEK nyelvi					1				2	2	1
Két tannyelvű					1				2	2	1

NYEK-kel induló emelt szintű dráma és ének-zenei osztály											
dráma képzés					2	2	4	4			
ének-zenei képzés							1		2	2	

Tantervi tartalmak részletesen:

9. és 11. évfolyam (1 órás)

11. évfolyam (2 órás, fakultáció)

12. évfolyam (2 órás, fakultáció)

12. évfolyam (1 órás, választható)

A nyelvi előkészítővel induló emelt szintű dráma képzés:

9. évfolyam (2 órás)

10. évfolyam (2 órás)

11. évfolyam (4 órás)

12. évfolyam (4 órás)

KÖTELEZŐ DRÁMA ÉS TÁNC (1 ÓRA / HÉT)

A dráma és tánc jellegénél fogva nagy szerepet játszik több fejlesztési területen meghatározott ismeretek elsajátításában, készségek kialakításában és képességek fejlesztésében.

Az *erkölcsi nevelés* területén a tanuló a dráma és tánc tanulása során olyan kérdésekkel és problémákkal találkozhat, amelyek segítenek számára eligazodni az őt körülvevő világban. A tevékenységek során megtapasztalja, hogy cselekedeteiért és azok következményeiért viselt felelősséggel tartozik, fejlődik igazságérzete. Ezzel a dráma és tánc hozzájárul a tanulók társadalmi beilleszkedésének elősegítéséhez.

A *nemzeti öntudat, hazafias nevelés* területén megismer több különböző népcsoporthoz kötődő szokásrendszert vagy ünnepkörökhöz köthető hagyományt, így felkelhető érdeklődése szűkebb és tágabb környezete kultúrája iránt, megtapasztalhatja ezek helyét Európa és a világ szokásvilágában, fontossá válhat számára a hagyományok megismerése és megőrzése.

Az *állampolgárságra, demokráciára nevelés* területén nyitottá válhat a társadalmi jelenségek iránt, ezek ábrázolására törekszik dramatikus tevékenységeiben is. Foglalkozik a kisebb és nagyobb közösségek sajátosságaiból eredő lehetőségekkel és korlátokkal. Fejlődik önálló kritikai gondolkodása, elemzőképessége és vitakultúrája.

Az *önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése*, valamint a *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területén képes az alkalmazkodásra és az érdekérvényesítésre. Életkorának megfelelően megnyilvánul különböző társas helyzetekben. Képes több szempontból is értékelni és drámajátékos tevékenységekben megmutatni egy-egy helyzetet. A megbeszéléseken önálló véleményt fogalmaz meg, tapasztalatot szerez önmaga és társai tevékenységének elemző értékelésében, ugyanakkor képes mások munkájának elismerésére, tiszteletére is.

A *családi életre nevelés* területén a feldolgozott történetek szereplőinek kapcsolatai, valamint életeseményeik elemzése a nevelő munka segítségével lehet.

A *testi és lelki egészségre nevelés* területén megismeri a figyelem összpontosítására szolgáló különféle koncentrációs és lazító játékokat és tevékenységeket.

A *fenntarthatóság, környezettudatosság területén* fejlődik közvetlen és tágabb környezetének természeti és társadalmi értékei, annak sokszínűsége iránti szenzibilitása.

A kompetenciafejlesztés területén az *anyanyelvi kommunikáció* fejlesztésében az aktív tevékenységek folytán a dráma és tánc tantárgy jelentős szerepet játszik. A tanuló részt vesz verbális és nem verbális kommunikációs játékokban, megtapasztalja az önkifejezés több formáját. Ezek segítségével képes érzéseinek és véleményének kifejezésére, valamint saját és mások tevékenységének értékelésére is. Fejlődik a tiszta, érthető, artikulált beszéd, a világos, adekvát nyelvhasználat területén.

A *pályaorientáció* területén dramatikus tevékenységek során különféle ismereteket szerez a különböző szakmák, hivatások, életpályák lehetőségeiről.

A *médiatudatosságra nevelés* területén dramatikus tevékenységek során megismeri és képes alkalmazni a tömegkommunikációs médiumok különböző műfajait, a média eszköztárát. Emellett képes saját produkciós munkájának scenikai, hangtechnikai, filmes stb. kivitelezésére, illetve képi, hangtechnikai rögzítésére.

A *tanulás tanulása* területén képes saját tanulási stílusának, stratégiáinak kialakítására, fejleszti memóriáját, szóbeli, írásbeli, mozgásos, képi stb. kifejezőmódjait.

A *szociális és állampolgári kompetencia* területén a tanuló lehetőséget kap más kultúrák sokszínűségének megismerésére. A dramatikus tevékenységek során gyakorolja a társainak való segítségnyújtást különféle megjeleníthető élethelyzetekben. A közös munka folyamatában megtapasztalja, hogy kisebb és nagyobb közösségének működése az ő felelőssége is, a dramatikus tevékenység során, a mintha-helyzetek „gyakorlóterepén”

felelősséget érez és vállal társaiért. Képes megfogalmazni véleményét és elfogadni mások érvelését.

A *kezdeményezőképeség és vállalkozói kultúra* területén a tanuló életkorának megfelelő helyzetekben képes a mérlegelésre, döntéshozatalra és arra, hogy felmérje döntései következményeit – mindezt a dramatikus tevékenységek során a gyakorlatban, védett környezetben meg is tapasztalja.

Ugyanakkor az *esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség* területén fejlődik emocionális érzékenysége is, megismerkedik a befogadást és a kifejezést segítő játékokkal, dramatikus tevékenységekkel, a megjelenítés többféle (pl. verbális, mozgásos-táncos, vizuális) formájával. Képes színházi, táncszínházi, zenészházi alkotások értelmező-elemző befogadására. Érdeklődése felkelthető a kortárs kulturális élet, rendezvények iránt.

Emellett a *hatékony, önálló tanulás* megalapozásaként részt vesz egész csoportos, kiscsoportos tevékenységekben, és vállal egyéni tevékenységeket is. Megtapasztalja saját készségeit és képességeit, felismerheti, miben kell még fejlődnie.

Témakörök

	Javasolt óraszámok 1 óra/hét (36 óra)
1. Csoportos játék és megjelenítés	6 óra
2. Rögtönzés és együttműködés	7 óra
3. A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	6 óra
4. Történetek feldolgozása	7 óra
5. Befogadó és értelmező tevékenységek	6 óra
6. A debreceni színházi élet	4 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Csoportos játék és megjelenítés	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Tiszta, érthető, artikulált beszéd jellemzőinek ismerete. Szövegkontextusnak és/vagy a szituációnak megfelelő nyelvhasználat. Alkotó, cselekvő részvétel többféle dramatikus tevékenységben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók önkifejezési készségének fejlesztése, megnyilatkozásaik bátorítása, együttműködésük erősítése. A kommunikáció különböző típusainak ismerete és a szituációhoz illő használata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Koncentrációs és lazítógyakorlatok (szöveges és szövegmentes légzőgyakorlatok, relaxációs játékok, koncentrációs gyakorlatok az érzékelésfejlesztés, a figyelemtartás és -megosztás, a memóriakapacitás fejlesztésére). Ön- és társismereti gyakorlatok (pl.: ismerkedő és megismerő játékok, interakciós gyakorlatok). Páros, kiscsoportos és csoportos egyensúly- és bizalomgyakorlatok. Fejlesztő és szinten tartó verbális és nem verbális kommunikációs gyakorlatok. Szándékos és tudatos nyelvi választások, kifejezőmódok: felismerése és használata dramatikus tevékenységekben. Egyéni stílus, karakter, státusz, érzelmek ábrázolása nyelvi és		Magyar nyelv és irodalom: Kommunikációs, stilisztikai játékok, stílusgyakorlatok. A szünet, a hangsúly-, a beszédtempó-, a hangmagasság-váltás és a hanglejtés modulációjának használatában rejlő kommunikációs lehetőségek megfigyelése és alkalmazása. Mozgóképkultúra és médiaismeret: Megjelenő konfliktusok,

<p>gesztusnyelvi eszközökkel. A különféle beszédműfajok és a hatáskeltés eszközeinek alkalmazása a gyakorlatok során. A média jellemző kifejezőmódjainak megjelenítése dramatikus tevékenységekben. A tánc- és mozgásszínházi technikák alapjai (fizikai koncentrációt, testtudatot fejlesztő gyakorlatok, kiscsoportos és csoportos együttműködést igénylő mozgásgyakorlatok). A konkrét és absztrahált mozgás közötti különbség tudatosítása. Hangulatok kifejezése mozgással/táncsal. Stílus, jellem ábrázolása mozgással/táncsal.</p>	<p>viselkedési módok és megoldások tudatos kritikai elemzésén, illetve a valóságismereten alapuló szövegalkotási gyakorlatok. A korosztály sajátosságainak megfelelő, rövid, árnyalt és pontos fogalmazásra törekvő médiaszövegek létrehozásának előkészítése és azok kivitelezése.</p> <p>Ének-zene: A zenei mondanivaló verbális kifejtése vagy más művészeti ág kifejezési eszközeibe való átkódolása.</p> <p>Ember és társadalom: Különböző emberi magatartástípusok, élethelyzetek megfigyelése, következtetések levonása.</p> <p>Életvitel és gyakorlat: Véleményalkotás a saját és a társak tevékenységéről, reális értékítélet megfogalmazása. Közreműködés a közösségi normák kialakításában. A társak munkájának segítőkész, együttműködő értékelése, a másoktól kapott értékelés megértése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Koncentráció, ritmus, tempó, térérzékelés, stílus, testérzékelés, hangulat, érzelem.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Rögtönzés és együttműködés</p>	<p>Órakeret 7 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Alapszintű improvizációs képesség. Az improvizációs munkaformák ismerete. Figurák mozgásos-táncos rögtönzésekben történő ábrázolása. Improvizációk elemző értékelése.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Az aktív, tudatos és tevékeny részvétel csoportos tevékenységekben. Növekvő intenzitású és mélyességű részvétel szerepjátékokban, csoportos improvizációkban. A megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazása. A dramatikus tevékenységek elemző megbeszélése, önálló véleményalkotás.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Improvizáció a tanár által megadott téma vagy fogalom, a tanulók által közösen kidolgozott cselekményváz (jelenetváz) alapján.</p> <p>Némajátékos és szöveges improvizációk (pl. mozdulatra, hangeffektusokra, tárgyakkal), hétköznapi élethelyzetek felidézése mozgással és beszéddel, szituációs játékok (pl. befejezetlen történetre, fotóra, filmre, képzőművészeti alkotások reprodukcióival, a szereplők jellegzetes vonásainak megadásával).</p> <p>Improvizáció a megismert kifejezési formák összefűzésével, illetve alkotó jellegű alkalmazásával.</p> <p>Különböző konkrét és metaforikus kifejezőeszközök tudatos alkalmazása (pl. szituációs játékok hangeffektusokra, vázlat megadásával, a valódi érzelmek kimondásának tiltásával).</p> <p>Hétköznapi helyzetek megjelenítése és értelmezése; látott vagy hallott történetek feszültségteli jeleneteinek felidézése kiscsoportos improvizációkban.</p> <p>Spontán és előkészített mozgásos improvizáció adott zene, téma vagy fogalom alapján.</p> <p>Rövid, mozgásos etűdépítés és különböző feltételekre alapozó improvizációk (pl. versek által keltett hangulatokra épülő improvizációk, szimbolikus mozgásokból építkező improvizációk, zenés etűdök indulatok, hangulatok, érzelmek megadásával).</p>		<p>Magyar nyelv és irodalom: Szövegtan (szövegalkotás, szövegszerkesztés, a szöveg szerkezete), korstílusok, stílusirányzatok.</p> <p>Mozgóképkultúra és médiaismeret: Átélt, elképzelt, hallott esemény mozgóképi vagy más médiaszöveggel történő megjelenítésének megtervezése, kivitelezése egyszerű eszközökkel.</p> <p>Ember és társadalom: Mások érvelésének összefoglalása és figyelembevétele. A véleménykülönbségek tisztázása, a saját álláspont gazdagítása, továbbfejlesztése.</p> <p>Életvitel és gyakorlat: Feladatvállalás, a helyzetnek megfelelő aktivitás, tudatosan kialakított együttműködés, kompromisszumkészség és felelősség a közös munkában.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Stílus, karakter, viszonyok, feszültség, státusz, kontraszt, harmónia-diszharmonia, fokozás, variáció, arányosság, hatás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Alapvető dramaturgiai, drámaszerkezeti, műfaji fogalmak ismerete és használata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Különböző színházi korszakok, stílusok és műfajok felismerése és jellegzetességeik megfogalmazása. A színház és dráma jellemző műfaji jegyeinek azonosítása. Alapszintű dramaturgiai fogalomkészlet használata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Dramatikus formanyelvi elemek összefűzése, egymásra építése a kívánt tartalom kifejezése érdekében.</p> <p>A színpadi hatáselemek, egyes színházi stílusok, színházi műfajok jellemző jegyeinek azonosítása és alkalmazása saját játékokban.</p> <p>Különböző dramatikus és színházi tevékenységek alkalmazása az improvizációkban és jelenetekben, a</p>		<p>Magyar nyelv és irodalom: Műalkotások elemzésének, megközelítésének lehetőségei, módszerei.</p> <p>Rajz és vizuális kultúra: A vizuális nyelv eszközeinek</p>

<p>figurateremtés folyamatában.</p> <p>A játékok megbeszélése során a dramatikus eszközök és a színházi formanyelv elemeinek értelmezése a tanult szakkifejezések alkalmazásával.</p> <p>A feszültségteremtés eszközeinek felismerése és alkalmazása dramatikus tevékenységek során.</p> <p>Alkotó jellegű részvétel a közösség és a szaktanár közös igénye szerint a nyilvánosság (elsősorban saját közönség) számára készített egyéni vagy közös produkcióban (megismerkedés a felkészülés lépéseivel, a próbafolyamattal, produkció lebonyolításával).</p>	<p>komplex értelmezése. Saját és mások munkájának elemzése, értékelése.</p> <p>Mozgóképkultúra és médiaismeret: Nem lineáris szövegformák elemzése.</p> <p>Matematika: Adott tárgy, elrendezés más nézőpontból történő elképzelése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sűrítés, feszültség, tét, fókusz, keret, kontraszt, szimbólum.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Történetek feldolgozása	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Dramatikus kifejezésformák. Élmények feldolgozása tánc- és mozgástechnikai elemek alkalmazásával.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Érdeklődés felkeltése a kultúrtörténet, történelem iránt. Dramatikus eszközök tudatos alkalmazása események, művészeti alkotások feldolgozásában, megjelenítésében.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Jeles alakokhoz, eseményekhez, korszakokhoz tartozó élethelyzetek feldolgozása dramatikus tevékenységekkel.</p> <p>Irodalmi művek részleteinek vagy egészének feldolgozása drámás eszköztár/dramatikus tevékenységek alkalmazásával.</p> <p>Különböző művészeti ágakhoz tartozó műalkotások irodalmi és/vagy filmes és/vagy dramatikus és/vagy mozgásos adaptációja.</p> <p>Mindennapi történetek, érzések, élmények feldolgozása drámajátékos tevékenységformákkal.</p> <p>A célirányos helyzetértékelési és döntési képesség fejlesztése a történetek feldolgozása során.</p>		<p>Tudomány- és művészettörténeti korszakok jeles alakjai, kiemelkedő eseményei (irodalom, művészetek, matematika, természettudományok).</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: A művészet kultúraalkotó szerepének megfigyelése. Más kultúrák megismerésének igénye.</p> <p>Mozgóképkultúra és médiaismeret: Önálló kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. Az életkori sajátosságoknak és az elvárható tájékozottságnak megfelelő érvkészlettel és példákkal alátámasztott vita.</p> <p>Ember és társadalom:</p>

	Történelmi jelenetek elbeszélése, eljátszása különböző szempontokból. Erkölcsi kérdéseket felvető élethelyzetek felismerése, bemutatása. Különböző értékrendek összehasonlítása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sűrítés, dramatizálás, szituáció, motiváció, történet, cselekmény, adaptáció.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Megismerő- és befogadóképesség	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Színház- és drámatörténeti alapismeretek. (Nép)hagyományok alapfokú ismerete. Színházi előadások alapszintű befogadása, értelmezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Színházi előadások elemzése színházi fogalmak alkalmazásával. Előadások drámás eszközökkel történő feldolgozása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Különböző színházi irányzatokat képviselő előadások (hivatásos vagy amatőr színházi társulat előadása, annak hiányában gyermek- vagy diákszínjátszó csoportok előadásainak) megtekintése.</p> <p>Előadások elemzése az élmények befogadását elősegítő dramatikus tevékenységformákkal.</p> <p>A színészi, rendezői, dramaturgiai és egyéb tervezői munka alapszintű elemzése.</p> <p>Színház- és drámaelméleti ismeretek megalapozása a látott előadásokhoz kapcsolódóan (pl. a drámai műnem jellegzetességei, dramaturgiai alapfogalmak, a színházművészet összművészeti sajátosságai).</p> <p>Egyszerűbb tánc- és mozgásszínházi műfajok felismerése.</p>		<p>Magyar nyelv és irodalom: Drámafeldolgozások; drámaírói életművek ismerete.</p> <p>Ének-zene: A zene különböző funkcióinak, megjelenésének megfigyeltetése.</p> <p>Rajz- és vizuális kultúra: Párhuzamok keresése az irodalom, a zene, a dráma, a film és a vizuális művészetek egyes alkotásai között; jelmez, kellék, térábrázolás, színkezelés.</p> <p>Média és mozgóképkultúra: Színházi közvetítések formai megoldásai.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dramaturgiára, szcenikára, színészi játékokra vonatkozó legfontosabb alapfogalmak.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A debreceni színházi élet	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Színházlátogatási élmények	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A helyi hivatásos színházi élet megismerése. Látogatás a Csokonai (Nemzeti!) Színházban és a Vojtina Bábszínházban.	

A fejlesztés várt eredményei a 9. évfolyam végén

Különbféle koncentrációs, kommunikációs és mozgásos dramatikus tevékenységek ismerete, aktív részvétel a tevékenységekben.

Részvétel különféle dramatikus tevékenységekben és elemző értékelésükben.

A feldolgozott színházi és drámai formanyelvi ismeretek, alapfokú dramaturgiai ismeretek elsajátítása.

Közreműködés az egyes színjátékos tevékenységformákban. Aktív közreműködés a választott egyes színház- és drámatörténeti ismeretek drámajátékos tevékenységekkel történő megközelítésében és a színházi előadások elemző megbeszélésében.

A továbbhaladás feltételei

A tanuló legyen képes

- *a csoportos játékokban* bátor megnyilvánulásra, együttműködésre, a kommunikáció különböző típusait ismerje és a szituációhoz illő módon használja
- *a rögtönzések feladatokban*, a szerepjátékokban, a csoportos improvizációkban aktív, tudatos és tevékeny részvételre,
- tájékozódni *a dráma és a színház formanyelvében*,
- történetek feldolgozása során a dramatikus eszközök tudatos alkalmazására
- *a megismerő- és befogadói tevékenység* során a színházi előadások alapszintű elemzésére színházi fogalmak alkalmazásával
- tájékozódni a *helyi hivatásos színházi életben*

11-12. ÉVFOLYAM (FAKULTÁCIÓ)

A dráma és tánc jellegénél fogva nagy szerepet játszik több fejlesztési területen meghatározott ismeretek, készségek és képességek fejlesztésében.

Az erkölcsi nevelés területén a tanuló érti és a dramatikus tevékenységek során gyakorlatban is alkalmazza a kisebb és nagyobb közösségekre vonatkozó egyezségeket, társadalmi normákat.

A nemzeti öntudat, hazafias nevelés területén ismeri a néphagyományok, szokások, folklór jellegzetességeit és néhány elemét, értékeli a kulturális hagyományokat.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés, a családi életre nevelés, valamint az önismeret és kapcsolati kultúra fejlesztésének területén ismeri az egyén felelősségét a közösség fenntartásában, fejlett ön- és társismerettel rendelkezik, képes harmonikus emberi kapcsolatok kialakítására és fenntartására. Dramatikus tevékenységek során megismeri és feldolgozza a történelemben, a különböző kultúrákban és a művészetekben ábrázolt emberi viszonyrendszereket, képes meglátni a kapcsolatok motiváló tényezőit és buktatóit egyaránt. A felelősségvállalás másokért, önkéntesség területén képes közösségben végzett, összehangolt együttes tevékenységre a dramatikus játékok vagy a színházi munka során, képes a közösségen belüli, belső irányítású feladatelosztás kialakítására és végrehajtására.

A fenntarthatóság, környezettudatosság területén képes átlátni a fenntarthatóság fontosságát, a környezeti problémák kialakulásában meglévő egyéni felelősséget. A dramatikus tevékenységek által megismeri a természet szeretetén és a környezet ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartásformákat.

A pályaeorientáció területén dramatikus tevékenységek során különféle ismereteket szerez a különböző szakmák, hivatások, életpályák lehetőségeiről, a munkavállalói szerepről. Megérti, hogy az egész életen át tartó tanulás nélkülözhetetlen.

Médiatudatosságra nevelés területén dramatikus tevékenységek során megismeri és képes alkalmazni a tömegkommunikációs médiumok különböző műfajait, a média eszköztárát, és átlátja működési mechanizmusukat is. Emellett képes saját produkciós munkájának szcenikai, hangtechnikai, filmes stb. kivitelezésére, illetve képi, hangtechnikai rögzítésére.

A tanulás tanulása területén képes saját tanulási stílusának, stratégiáinak kialakítására, tudatosan fejleszti memóriáját, szóbeli, írásbeli, mozgásos, képi stb. kifejezőmódjait.

A kompetenciafejlesztés során az anyanyelvi kommunikáció területén a tanuló képes szándékos és tudatos nyelvi választásra a kifejezés különféle szándékai szerint. Ismer és alkalmaz különféle vizuális, nyelvi kommunikációs, metaforikus kifejezőmódokat a dramatikus és színházi jellegű tevékenységekben, és képes ezek felhasználására a mindennapi életben is. Felismeri, értelmezi és közvetíteni tudja a szépirodalmi, a drámai, a színpadi és a mindennapi szövegekben megfogalmazott üzenetrétegeket. Képes adekvát módon kifejezni magát, mind verbális, mind nonverbális téren.

A szociális és állampolgári kompetencia területén nyitott és képes a különféle kultúrák megismerésére és megértésére. Képes önálló vélemény kialakítására és megfogalmazására, mások véleményének tiszteletben tartására.

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia területén képes összehangolt, együttes tevékenységre, melyben képes a munka elvégzésére és irányítására egyaránt. Rendelkezik önálló ötletekkel, megoldásokkal, de ezeket képes alárendelni a közösségi szándékoknak.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség területén képes a különféle műalkotások értelmező-elemző befogadására, kialakul benne a művészettel élés igénye. Részt vesz a kortárs kulturális életben, részt vesz különféle közösségi kulturális alkalmakon, rendezvényeken. Tevékenyen rész vesz vagy közreműködik korosztálya produkciós

tevékenységében, az ezzel kapcsolatos szervezőmunkában. Képes az együttes tevékenység élményének örömteli átélésére, tartalmi szintjeinek tudatosítására. Képes a közösen vállalt, megosztani kívánt gondolatok közvetítésére és közlésére színházas munkában, kialakul benne a közös alkotótevékenység belső igénye.

A hatékony, önálló tanulás területén önállóan képes figyelmének és motivációjának fenntartására, ismeri az egyéni és közösségi tanulás örömet. Képes a hatékony tananyag- és időbeosztásra, a tanulást megfelelő módon kezeli életében.

A tantárgy tanításának legfontosabb célja a színház- és drámatörténeti, a színház- és drámaelméleti ismeretek elsajátítása aktív, dramatikus tevékenységek alkalmazásával, a már meglévő formanyelvi, dramaturgiai, drámajátékos ismeretek rendszerezése, értelmezése, valamint a biztos kifejezőkészség kialakítása bármely egyéni vagy csoportos alkotótevékenység során, illetve problémaközpontú tematikus foglalkozásokon. Fontos a megfelelő értelmezői eszköztár elsajátítása, és annak tudatos és adekvát használata, illetve az eligazodás képességének megteremtése a kortárs kultúrában. A szaktanár döntése szerint meg kell teremteni a részvétel vagy közreműködés feltételét a produkciós munkában, illetve fel kell készülni az érettségi vizsgára.

11. évfolyam (fakultáció)

Témakörök

	Javasolt óraszámok
	2 óra/hét (72 óra)
1. Színház- és drámaelmélet	8 óra
2. Színház- és drámatörténet	21 óra
3. Színházi alkotómunka	
a) Vers-, próza, és monológmondás	18 óra
b) Egyéni vagy közös daléneklés	18 óra
4. A debreceni színházi élet	7 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színház- és drámaelmélet	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A színházművészet és a dráma alapfogalmainak, alapvető dramaturgiai, drámaszerkezeti, műfaji fogalmaknak, egy-egy színház- és drámatörténeti korszak jelentős alkotóinak, alkotásainak ismerete és az ismeret alkalmazása különféle helyzetekben. Drámai művek és színházi előadások értő befogadása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A színházművészet és a dráma szaknyelvének (esztétikai, dramaturgiai, illetve irodalom- és színházelméleti fogalmak) szakszerű, értő alkalmazása. Források, alkotások (drámairodalom, drámaelméleti tanulmányok, színházi előadások élőben és felvételnél, színikritikák) használata és elemzése. A műnemek, a műfajok általános jellemzői alapján történő összehasonlítási képesség kialakítása. Az értékes és az értéktelen alkotás megkülönböztetésének képessége. A dráma és a színházművészet kapcsolatrendszerének ismerete. A különböző művészeti ágak integrálási képessége.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Színház- és drámaelméleti ismeretek A drámai műnem sajátosságai. A dráma/színháték mint kommunikáció. A dráma szerkezeti felépítése. Dramaturgiai és színházelméleti alapfogalmak. A színházművészet mint összművészet sajátosságai (a különböző művészeti ágak eszközeinek komplex használata, az előadás vizuális és akusztikus eszközei). Színházi műfajok. Színházi szakmák (a színész, a rendező, a dramaturg, a scenikus, a koreográfus és alkotótársaik művészete, az előadás létrehozásához szükséges színházi mesterségek).</p>		<p>Magyar nyelv és irodalom: Irodalomelméleti alapfogalmak, műfajelmélet, a műalkotások elemzésének lehetőségei és módszerei.</p> <p>Etika: Társadalmi normakövetés, érték, kötelesség, érdekütközés, áldozat, kritika.</p> <p>Vizuális kultúra: A vizuális közlés színházi eszközei.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Dialógus, monológ, konfliktus, feszültség, fordulat, késleltetés, jelenet, kép, szín, felvonás, szerkezet, történet, cselekmény, akció-dikció, szituáció, szerep, színházi tér és színházi idő, katarzis, tragédia, komédia, realista színháték, zenés színház, tánc- és mozgásszínház.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színház- és drámatörténet	Órakeret 21 óra
Előzetes tudás	<p>Színház- és drámatörténeti alapismeretek, egyes korszakteremtő alkotók és műveik drámajátékos tevékenységekkel történő megközelítése.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A színházművészet és a dráma szaknyelvének, a különböző korszakok speciális szakkifejezéseinek (esztétikai, dramaturgiai, illetve irodalom- és színházelméleti fogalmak) szakszerű, értő alkalmazása. Források, alkotások (drámairodalom, drámaelméleti tanulmányok, színházi kritikák, színházi előadások élőben, felvételtől, képről) használata és elemzése. A dráma- és színháztörténeti korszakok jelentős alkotóinak, alkotásainak megismertetése, befogadásuk támogatása. A különböző korszakok általános jellemzői alapján történő összehasonlítási képesség kialakítása. A dráma és a színháték műfaji sajátosságainak vizsgálata és elhelyezése a dráma- és színháztörténet korszakaiban.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Színház- és drámatörténeti események, korszakok, alkotók, alkotások feltáró feldolgozása. Színház- és drámatörténeti ismeretek. Az ókor színháza és drámája: rituális gyökerek, az előadások jellemzői, a színház felépítése; a dráma kialakulása, jellemzői, műfajai, szerkezeti felépítése; a korszak nagy alkotói és kiemelkedő</p>		<p>Magyar nyelv és irodalom: Művelődés- és irodalomtörténeti tájékozódás, szerzők és</p>

<p>művei (javasolt: pl. Szophoklész, Plautus). Shakespeare színháza és néhány drámája (javasolt pl. Rómeó és Júlia, Szentivánéji álom, Hamlet), az angol reneszánsz színház és dráma jellemzői; a shakespeare-i dramaturgia és nyelvezet. A francia klasszicista dráma, Molière egy-két komédiájának jellemzői, a jellem- és a helyzetkomikum (javasolt pl. A fősvény, Tartuffe).</p>	<p>művek: az ókor, a reneszánsz, a klasszicizmus</p> <p>Vizuális kultúra: A vizuális nyelv eszközeinek színpadi értelmezése; művészettörténeti korszakok, korstílusok, stílusirányzatok.</p> <p>Etika: Az irodalmi és a hétköznapi hősök párhuzamai, magatartásminták, érzelmi tartalmak, erkölcsi dilemmák és választások.</p> <p>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: Hagyományos társadalmi/közösségi szerepek, a családi viszonyok ábrázolása a műalkotásokban.</p>
---	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színházi alkotómunka	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	Részvétel különböző dramatikus tevékenységformákban a kívánt tartalom kifejezése érdekében, az elsajátított dramatikus eszköztár önálló, tudatos és célszerű felhasználása dramatikus és színházi jellegű tevékenységek során.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A koncentrált csapatmunkára való alkalmasság, az együttműködés fejlesztése. Tudatos és irányított kifejezőkészség. A kreativitás, a komplex alkotói gondolkodás fejlesztése, támogatása. Fantáziafejlesztés, tehetséggondozás. Alkotó tevékenységben a színház- és drámaelméleti ismeretek alkalmazásának elősegítése. A karakter- és stílussteremtési képesség, a térérzékelés, a mozgásos ügyesség és ritmusérzék. A beszéd-készség, hallás és hangképzés fejlesztése. Lírai, epikai, drámai művek előadásához szükséges elemzési ismeretek közvetítése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

Vers-, próza- és monológmondás A színpadi beszéd alapvető kritériumainak ismerete és alkalmazása (helyes beszédlelés, beszédtempó, ritmus, artikuláció, hangerő, stílus, nonverbalitás). Egy-egy vers, próza vagy drámai monológ értelmezése, memorizálása, bemutatása. Egyéni vagy közös daléneklés Egy-egy dal értelmezése, memorizálása, bemutatása.	Magyar nyelv és irodalom: Irodalmi alkotások értelmezése és értő tolmácsolása. Ének-zene: A különböző korok dalainak értő tolmácsolása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Művészi beszéd, előadóművészet, vers- és monológmondás, szerkesztett játék, ünnepi műsor, diákszínházi előadás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A debreceni színházi élet	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Színházlátogatási élmények	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A helyi hivatásos színházi élet megismerése. Látogatás a Csokonai (Nemzeti!) Színházban és a Vojtina Bábszínházban.	

A továbbhaladás feltételei

A tanuló legyen képes

- a *színház- és drámaelmélet*, valamint a *színház- és drámatörténet* szaknyelvének értő alkalmazására,
- források, alkotások használatára és elemzésére
- tájékozódni a műnemek, a műfajok; az értékes és az értéktelen alkotások, a dráma és a színházművészet kapcsolatrendszerére és a különböző művészeti ágak területén,
- a szakkifejezéseinek szakszerű, értő alkalmazására,
- a kijelölt dráma- és színháztörténeti korszakok jelentős alkotóinak, alkotásainak értelmezésére, elhelyezésére a dráma- és színháztörténet korszakaiban
- tájékozódni a helyi színházi élet alkotásaiban
- a *színházi alkotómunka* tanulmányozása során koncentrált csapatmunkára, együttműködésre,
- tudatos és irányított kifejezőkészségre
- kreatív, komplex alkotói gondolkodásra,
- lírai, epikai, drámai művek előadásához szükséges alapvető elemzési ismeretek alkalmazására

12. évfolyam (fakultáció)

Témakörök

	Javasolt óraszámok 2 óra/hét (64 óra)
1. Színház- és drámaelmélet	8 óra
2. Színház- és drámatörténet	18 óra
3. Drámajáték és improvizáció	22 óra
4. Színházi alkotómunka	10 óra
5. A debreceni színházi élet	6

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színház- és drámaelmélet	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A színházművészet és a dráma alapfogalmainak, alapvető dramaturgiai, drámaszerkezeti, műfaji fogalmaknak, egy-egy színház- és drámatörténeti korszak jelentős alkotóinak, alkotásainak ismerete és az ismeret alkalmazása különféle helyzetekben. Drámai művek és színházi előadások értő befogadása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A színházművészet és a dráma szaknyelvének (esztétikai, dramaturgiai, illetve irodalom- és színházelméleti fogalmak) szakszerű, értő alkalmazása. Források, alkotások (drámai irodalom, drámaelméleti tanulmányok, színházi előadások élőben és felvételen, színikritikák) használata és elemzése. A műnemek, a műfajok általános jellemzői alapján történő összehasonlítási képesség kialakítása. Az értékes és az értéktelen alkotás megkülönböztetésének képessége. A dráma és a színházművészet kapcsolatrendszerének ismerete. A különböző művészeti ágak integrálási képessége.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Színházi műfajok és stílusok tanulmányozása: a történeti műfajok és napjaink színházi műfajai; az egyes színházi stílusok jellemző jegyeinek felismerése látott, és alkalmazása saját részvétellel zajló színjátékokban, drámapunkában. Különböző színházi irányzatokat képviselő előadások megtekintése. A látott előadások értelmező elemzése.		Magyar nyelv és irodalom: Irodalomelméleti alapfogalmak, műfajelmélet, a műalkotások elemzésének lehetőségei és módszerei. Etika: Társadalmi normakövetés, érték, kötelesség, érdekütközés, áldozat, kritika. Vizuális kultúra: A vizuális közlés színházi eszközei.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dialogus, monológ, konfliktus, feszültség, fordulat, késleltetés, jelenet, kép, szín, felvonás, szerkezet, történet, cselekmény, akció-dikció, szituáció, szerep, színházi tér és színházi idő, katarzis, tragédia, komédia, realista színjáték, zenés színház, tánc- és mozgásszínház.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színház- és drámatörténet	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Színház- és drámatörténeti alapismeretek, egyes korszakteremtő alkotók	

	és műveik drámajátékos tevékenységekkel történő megközelítése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A színházművészet és a dráma szaknyelvének, a különböző korszakok speciális szakkifejezéseinek (esztétikai, dramaturgiai, illetve irodalom- és színházelméleti fogalmak) szakszerű, értő alkalmazása.</p> <p>Források, alkotások (drámairodalom, drámaelméleti tanulmányok, színházi kritikák, színházi előadások élőben, felvételről, képről) használata és elemzése.</p> <p>A dráma- és színháztörténeti korszakok jelentős alkotóinak, alkotásainak megismertetése, befogadásuk támogatása.</p> <p>A különböző korszakok általános jellemzői alapján történő összehasonlítási képesség kialakítása.</p> <p>A dráma és a színházi műfaji sajátosságainak vizsgálata és elhelyezése a dráma- és színháztörténet korszakaiban.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A XIX–XX. századi magyar színház és dráma: egy-egy korszakalkotó színházi műhely (javasolt pl. Nemzeti Színház), néhány kiemelkedő drámaíró és műveik (javasolt: pl. Katona József, Vörösmarty Mihály, Madách Imre, Molnár Ferenc, Örkény István), néhány jelentős színész, rendező (javasolt pl. Hevesi Sándor). Realizmus és naturalizmus, Ibsen és az analitikus dráma. Csehov és Sztanyiszlavszkij: a lélektani realizmus, a csehovi dramaturgia.</p> <p>Brecht színháza és drámái: az epikus szerkezet, elidegenítési effektusok.</p> <p>A XX. század meghatározó színházi irányzatai, jelentős drámaírói: egy-egy meghatározó színházi irányzat és korszakalkotó színházi műhely, néhány jelentős színész, rendező és kiemelkedő drámaíró és művei. Napjaink legfontosabb színházi irányzatai és a kortárs drámairodalom.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom:</p> <p>Művelődés- és irodalomtörténeti tájékozódás, szerzők és művek: a romantika és a realizmus alkotói és alkotásai, a XX. századi, illetve a kortárs magyar és világirodalom.</p> <p>Vizuális kultúra:</p> <p>A vizuális nyelv eszközeinek színpadi értelmezése; művészettörténeti korszakok, korstílusok, stílusirányzatok.</p> <p>Etika:</p> <p>Az irodalmi és a hétköznapi hősök párhuzamai, magatartásminták, érzelmi tartalmak, erkölcsi dilemmák és választások.</p> <p>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</p> <p>Hagyományos társadalmi/közösségi szerepek, a családi viszonyok ábrázolása a</p>

	műalkotásokban.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szcenika, tragikum, helyzet- és jellemkomikum, a hármas egység, nemzeti romantika, realizmus és naturalizmus, lélektani realizmus, elidegenítési effektus, abszurd, groteszk.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Drámajáték és improvizáció	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	A drámajátékos tevékenységek tudatos használata, céljuk, fejlesztési feladataik ismerete. Aktív, tudatos és cselekvő részvétel csoportos tevékenységekben, irányító és irányított helyzetben. Részvétel a dramatikus tevékenységek elemző megbeszélésében, önálló vélemény kialakítása és megfogalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Koncentrált csapatmunkára alkalmasság kialakítása. A kommunikációs képesség, a hétköznapi és a művészi önkifejezés fejlesztése. A kreativitás, az alkotói gondolkodás, a problémaérzékenység fejlesztése. Fantáziafejlesztés. Helyzetfelismerő, alkalmazkodó és rögtönző képesség fejlesztése. Színház- és drámaelméleti ismeretek alkalmazása gyakorlati tevékenységben. A karakter- és stílussteremtési képesség, a térérzékelés, mozgásos ügyesség és ritmusérzék fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Az ismeretek feldolgozását és az alkotó tevékenységet segítő drámajátékok haladó szintű alkalmazása, tervezése, vezetése</p> <p>Az alkalmazott dramatikus tevékenységek (drámajáték, kreatív gyakorlatok, improvizáció, tanítási dráma, stb.) különböző fajtáinak, eszközeinek, alkalmazási céljainak megismerése.</p> <p>Fejlesztő és szinten tartó beszédgyakorlatok.</p> <p>Koncentrációs, bemelegítő és lazítógyakorlatok.</p> <p>Helyzetgyakorlatok.</p> <p>Ritmusgyakorlatok.</p> <p>Ön- és társismereti gyakorlatok.</p> <p>A tanulók által készített bábok és/vagy maszkok alkalmazása drámajátékban.</p> <p>Improvizáció</p> <p>Improvizáció a tanár által megadott téma vagy fogalom, a tanulók által közösen kidolgozott cselekményváz (jelenetváz) alapján.</p> <p>Improvizáció a megismert kifejezési formák összefűzésével, valamint színházi stílusok elemeinek alkotó jellegű alkalmazásával.</p> <p>Improvizáció zenére.</p> <p>Mozgásos improvizáció tánc- illetve mozgásszínházi technikák alkalmazásával.</p> <p>A tánc- és mozgásszínházi technikák haladó szintű alkalmazása</p> <p>Szituáció megfogalmazása állóképben és mozdulatsorral.</p> <p>Történet szerkesztése és megjelenítése mozdulatsorral.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom:</p> <p>Kommunikációs és stilisztikai gyakorlatok.</p> <p>Testnevelés és sport:</p> <p>A tanulók testi, motoros, lelki, érzelmi és szociális fejlesztése, a játék- és sportkultúrában való jártasság, relaxáció.</p> <p>Ének-zene:</p> <p>A ritmus szervező ereje, a zene és a mozgás élményt erősítő összekapcsolása, az önkifejezés és az egymásra figyelem harmóniája.</p>	

	<p>Vizuális kultúra: A kreativitás működtetése, illetve fejlesztése.</p> <p>Mozgóképkultúra és médiaismeret: A kritikai képesség fejlesztése, a médiatartalmak tudatos megválasztása.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Stílus, karakter, státusz, hangulat, fókusz, kontraszt, párhuzam, sűrítés, harmónia-diszharmónia, fokozás, tér, improvizáció.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színházi alkotómunka	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Részvétel különböző dramatikus tevékenységformákban a kívánt tartalom kifejezése érdekében, az elsajátított dramatikus eszköztár önálló, tudatos és célszerű felhasználása dramatikus és színházi jellegű tevékenységek során.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A koncentrált csapatmunkára való alkalmasság, az együttműködés fejlesztése.</p> <p>Tudatos és irányított kifejezőkészség.</p> <p>A kreativitás, a komplex alkotói gondolkodás fejlesztése, támogatása.</p> <p>Fantáziafejlesztés, tehetséggondozás.</p> <p>Alkotó tevékenységben a színház- és drámaelméleti ismeretek alkalmazásának elősegítése.</p> <p>A karakter- és stílussteremtési képesség, a térérzékelés, a mozgásos ügyesség és ritmusérzék. A beszédképesség, hallás és hangképzés fejlesztése.</p> <p>Lírai, epikai, drámai művek előadásához szükséges elemzési ismeretek közvetítése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	<p>Szerkesztett játék</p> <p>Szerkesztett játék létrehozása, bemutatása.</p> <p>Jelenet, jelenetsor, előadás tervezése, kivitelezése a különböző színházi, bábszínházi, zenés, illetve tánc- és mozgásszínházi formák alkalmazásával.</p> <p>Alkotó közreműködés színházi előadás létrehozásában, bemutatásában.</p> <p>Közreműködés a színházi előadás egyéb produkciós munkáiban (szcenika, zene, hangtechnika, dramaturgia, koreográfia, képi rögzítés, stb.).</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: Irodalmi alkotások értelmezése és értő tolmácsolása.</p> <p>Ének-zene: A különböző korok dalainak értő tolmácsolása.</p> <p>Vizuális kultúra: A látható világ jelenségeinek értelmezése, valamint</p>

	<p>a sajátos képi közlések, vizuális művészeti alkotások mélyebb átélése, értelmezése.</p> <p>Mozgóképkultúra és médiaismeret: A vizuális hatáskeltés eszközeinek ismerete.</p> <p>Testnevelés és sport: Rendszeres fizikai aktivitás, a mozgáskészség fejlesztése, igény az egészséges és esztétikus test iránt, biomechanikailag helyes testtartás.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Művészi beszéd, előadóművészet, vers- és monológmondás, szerkesztett játék, ünnepi műsor, diákszínházi előadás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A debreceni színházi élet	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Színházlátogatási élmények	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A helyi hivatásos színházi élet megismerése. Látogatás a Csokonai (Nemzeti!) Színházban és a Vojtina Bábszínházban.	

A továbbhaladás feltételei

A tanuló legyen képes

- a színházművészet és a dráma szaknyelvének (esztétikai, dramaturgiai, illetve irodalom- és színházelméleti fogalmak) szakszerű, értő alkalmazására. Források, alkotások (drámai irodalom, drámaelméleti tanulmányok, színházi előadások élőben és felvételről, színikritikák) használatára és elemzésére. A műnemek, a műfajok általános jellemzői alapján történő összehasonlító elemzésre. Az értékes és az értéktelen alkotás megkülönböztetésére. A dráma és a színházművészet kapcsolatrendszerének ismeretére. A különböző művészeti ágak integrálására.

- a színházművészet és a dráma szaknyelvének, a különböző korszakok speciális szakkifejezéseinek (esztétikai, dramaturgiai, illetve irodalom- és színházelméleti fogalmak) szakszerű, értő alkalmazására. A dráma- és színháztörténeti korszakok jelentős alkotóinak, alkotásainak befogadására. A dráma és a színjáték műfaji sajátosságainak vizsgálatára és elhelyezésére a dráma- és színháztörténet korszakaiban.

- koncentrált csapatmunkára. A kommunikációs képesség, a hétköznapi és a művészi önkifejezés fejlesztésére. A kreativitás, az alkotói gondolkodás, a problémaérzékenység fejlesztésére. Helyzetfelismerő, alkalmazkodó és rögtönző képesség fejlesztésére. Színház- és

drámaelméleti ismeretek alkalmazására gyakorlati tevékenységben. A karakter- és stílussteremtési képesség, a térérzékelés, mozgásos ügyesség és ritmusérzék fejlesztésére.

- koncentrált csapatmunkára, az együttműködés fejlesztésére. Tudatos és irányított önkifejezésre. A kreativitás, a komplex alkotói gondolkodás fejlesztésére. Alkotó tevékenységben a színház- és drámaelméleti ismeretek alkalmazására. A karakter- és stílussteremtési képesség, a térérzékelés, a mozgásos ügyesség és ritmusérzék, a beszédképesség, hallás és hangképzés fejlesztésére. Lírai, epikai, drámai művek előadásához szükséges elemzési ismeretek közvetítésére.

A fejlesztés várt eredményei a 11-12. évfolyamos ciklus végén

A tanuló reális önismerettel rendelkezik.

Kommunikációs tevékenysége tudatos mind a hétköznapi, mind a művészi önkifejezés során.

Képes a koncentrált, önálló tevékenységre és csapatmunkára.

Gondolkodásmódja kreatív, alkalmas az alkotásra.

Ismeri a színházi és drámai formanyelv és dramaturgia alapjait, a korszakalkotó drámaírókat, illetve műveiket, és képes azok értő befogadására.

Ismeri a színháztörténet jelentős alkotásait és alkotóit, képes azok értő befogadására.

Nyitott a társadalom problémáira, a különböző művészetekre, a természeti és az ember által alkotott környezet szépségére.

Aktívan részt vesz az alkotói tevékenységben, alkalmazza az elsajátított képességeket és ismereteket az érettségi vizsgán és a mindennapokban.

12. ÉVFOLYAM VÁLASZTHATÓ DRÁMA ÉS TÁNC (1 ÓRA / HÉT)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Drámajáték és improvizáció	Órakeret- javaslat 32 óra
Előzetes tudás	<p>A drámajátékos tevékenységek tudatos használata, céljuk, fejlesztési feladataik ismerete.</p> <p>Aktív, tudatos és cselekvő részvétel csoportos tevékenységekben, irányító és irányított helyzetben.</p> <p>Részvétel a dramatikus tevékenységek elemző megbeszélésében, önálló vélemény kialakítása és megfogalmazása.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Koncentrált csapatmunkára alkalmasság kialakítása.</p> <p>A kommunikációs képesség (akár idegen nyelven is), a hétköznapi és a művészi önkifejezés fejlesztése.</p> <p>A kreativitás, az alkotói gondolkodás, a problémaérzékenység fejlesztése.</p> <p>Fantáziafejlesztés.</p> <p>Helyzetfelismerő, alkalmazkodó és rögtönző képesség fejlesztése.</p> <p>Színház- és drámaelméleti ismeretek alkalmazása gyakorlati tevékenységben.</p> <p>A karakter- és stílussteremtési képesség, a térérzékelés, mozgásos ügyesség és ritmusérzék fejlesztése.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Az ismeretek feldolgozását és az alkotó tevékenységet segítő drámajátékok haladó szintű alkalmazása, tervezése, levezetése.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az alkalmazott dramatikus tevékenységek (drámajáték, kreatív gyakorlatok, improvizáció, tanítási dráma stb.) különböző fajtáinak, eszközeinek, alkalmazási céljainak megismerése. – A színházi alkotómunkát előkészítő tréning. – Fejlesztő és szinten tartó beszédgyakorlatok. – Koncentrációs, bemelegítő és lazítógyakorlatok. – Helyzetgyakorlatok. – Ritmusgyakorlatok. – Ön- és társismereti gyakorlatok. – Problémaközpontú tematikus foglalkozások. <p>A tanulók által készített bábok és/vagy maszkok alkalmazása drámajátékban. Improvizáció</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanár által megadott téma vagy fogalom, a tanulók által közösen kidolgozott cselekményváz (jelenetváz) alapján. – Improvizáció a megismert kifejezési formák összefűzésével, illetve alkotó jellegű, valamint színházi stílusok elemeinek alkalmazásával. – Az improvizáció rögzítése, jelenetek létrehozása. – Improvizáció zenére. – Mozcásos improvizáció tánc-, illetve mozgásszínházi technikák alkalmazásával. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kommunikációs és stilisztikai gyakorlatok.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> a tanulók testi, motoros, lelki, érzelmi és szociális fejlesztése, a játék- és sportkultúrában való jártasság, relaxáció.</p> <p><i>Ének-zene:</i> a ritmus szervező ereje, a zene és a mozgás élményt erősítő összekapcsolása, az önkifejezés és az egymásra figyelés harmóniája.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Bonyolultabb és kifinomultabb táncos rögtönzés (a tanult táncstílusok jellemző jegyei és megkülönböztetésük, a tanult motívumok összefüzési lehetőségei). <p>A tánc- és mozgásszínházi technikák alapjai.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szituáció megfogalmazása állóképben. – Szituáció megfogalmazása mozdulatsorral. – Történet szerkesztése és megjelenítése mozdulatsorral. 	<p>kreativitás működtetése, illetve fejlesztése.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> a kritikai képesség fejlesztése, a médiatartalmak tudatos megválasztása.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Stílus, karakter, státusz, hangulat, fókusz, kontraszt, párhuzam, sűrítés, harmónia-diszharmónia, fokozás, játék- illetve színpadi ritmus, tér, improvizáció, variáció, arányok, hatás, TIE, DIE</p>

A továbbhaladás feltételei

A tanuló legyen képes

- koncentrált csapatmunkára. A kommunikációs képesség és önkifejezés fejlesztésére.
- Helyzetfelismerő, alkalmazkodó és rögtönző képesség fejlesztésére.

A fejlesztés várt eredményei

A továbbtanuláshoz, felvételi vizsgákhoz; a munkavállaláshoz, állásinterjúkhoz szükséges személyiségfejlesztés eredményeként:

- koncentrált csapatmunkára alkalmasság kialakulása
- a kommunikációs képesség, a hétköznapi és a művészi önkifejezés fejlődése
- a kreativitás, az alkotói gondolkodás, a problémaérzékenység fejlődése
- helyzetfelismerő, alkalmazkodó és rögtönző képesség fejlődése

DRÁMA ÉS TÁNC (9-12. ÉVFOLYAM)
A NYEK-KEL INDULÓ EMELT SZINTŰ DRÁMAI OSZTÁLYBAN

A dráma és tánc tanítása olyan művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, amelynek célja az élményeken keresztül történő megértés, valamint a kommunikáció, a kooperáció, a kreativitás fejlesztése, az összetartozás érzésének erősítése.

A dráma és tánc kreatív folyamata szolgálja a tanulók ön- és társismeretének gazdagodását, segíti az oldottabb és könnyebb kapcsolatépítést és -ápolást.

A tanulói tevékenységek a gondolatok és érzelmek kifejezését, ezzel együtt különböző drámai és színházi kifejezési formák megismerését, alkalmazásuk elsajátítását és értelmezését szolgálják.

A mozgásos-táncos tevékenységek többek között fejlesztik a ritmusérzékét, a térérzékelést, a testtartást, a mozgáskoordinációt, az állóképességet. E tevékenységek során a tanulók megismerik a mozgásos-táncos kommunikáció és önkifejezés sajátosságait, eszköztárát.

A dramatikus és a mozgásos-táncos tevékenység gyakorlása és tanulása hozzájárul a nemzeti, helyi vagy a nemzetiségi hagyomány megismeréséhez, az önazonosság erősítéséhez, fontos szerepe lehet a közösségi tudat kialakításában.

A művészeti tevékenységformákkal való személyes találkozás révén a művészeti ágak nyelve a tanulók sajátjává válik, és mindezek eredményeként kialakul bennük a művészettel élés, az értő befogadóvá válás alapvető igénye.

A tárgy közműveltségi tartalmai, fejlesztési feladatai elsősorban tevékenységközpontú, gyakorlati képzés során sajátíthatók el. A tematikai egységekhez időkeretek csak ajánlatként határozhatók meg, mivel a témák feldolgozása komplex gyakorlati tevékenységek keretében valósul meg. A feltüntetett tematikai egységek és közműveltségi tartalmak megjelenése átfedi egymást, a tagolás csak a könnyebb áttekinthetőséget szolgálja, a feltüntetett óraszám ajánlások az éves összórászám vonatkozásában nyújtanak tájékoztatást. A tematikai egységek nem sorrendben, hanem a korosztály és a csoport adottságainak megfelelően, a szaktanár döntése alapján dolgozhatók fel.

A dráma és tánc metodikájának, tematikájának felépítése a korosztálytól, a csoport adottságától és képzettségétől, valamint a helyi nevelési-oktatási céloktól függően különböző lehet.

A dráma és tánc jellegénél fogva nagy szerepet játszik több fejlesztési területen meghatározott ismeretek elsajátításában, készségek kialakításában és képességek fejlesztésében.

Az erkölcsi nevelés területén a tanuló a dráma és tánc tanulása során olyan kérdésekkel és problémákkal találkozik, amelyek segítenek számára eligazodni az őt körülvevő világban. A tevékenységek során megtapasztalja, hogy cselekedeteiért és azok következményeiért viselt felelősséggel tartozik, fejlődik igazságérzete. Ezzel a dráma és tánc hozzájárul a tanulók társadalmi beilleszkedésének elősegítéséhez.

A nemzeti öntudat, hazafias nevelés területén megismer több különböző népcsoporthoz kötődő szokásrendszert vagy ünnepkörökhöz köthető hagyományt, így felkelhető érdeklődése szűkebb és tágabb környezete kultúrája iránt, megtapasztalhatja ezek helyét Európa és a világ szokásvilágában, fontossá válhat számára a hagyományok megismerése és megőrzése.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés területén nyitottá válhat a társadalmi jelenségek iránt, ezek ábrázolására törekszik dramatikus tevékenységeiben is. Foglalkozik a kisebb és nagyobb közösségek sajátosságaiból eredő lehetőségekkel és korlátokkal. Fejlődik önálló kritikai gondolkodása, elemzőképessége és vitakultúrája.

Az önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése, valamint a felelősségvállalás másokért, önkéntesség területén képes az alkalmazkodásra és az érdekérvényesítésre. Életkorának megfelelően megnyilvánul különböző társas helyzetekben. Képes több szempontból is értékelni és drámajátékos tevékenységekben megmutatni egy-egy helyzetet. A megbeszéléseken önálló véleményt fogalmaz meg, tapasztalatot szerez önmaga és társai tevékenységének elemző értékelésében, ugyanakkor képes mások munkájának elismerésére, tiszteletére is.

A családi életre nevelés területén a feldolgozott történetek szereplőinek kapcsolatai, valamint életeseményeik elemzése a nevelő munka segítségével lehet.

A testi és lelki egészségre nevelés területén megismeri a figyelem összpontosítására szolgáló különféle koncentrációs és lazító játékokat és tevékenységeket.

A fenntarthatóság, környezettudatosság területén fejlődik közvetlen és tágabb környezetének természeti és társadalmi értékei, annak sokszínűsége iránti szenzibilitása.

A kompetenciafejlesztés területén az anyanyelvi kommunikáció fejlesztésében az aktív tevékenységek folytán a dráma és tánc tantárgy jelentős szerepet játszik. A tanuló részt vesz verbális és nem verbális kommunikációs játékokban, megtapasztalja az önkifejezés több formáját. Ezek segítségével képes érzéseinek és véleményének kifejezésére, valamint saját és mások tevékenységének értékelésére is. Fejlődik a tiszta, érthető, artikulált beszéd, a világos, adekvát nyelvhasználat területén.

A pályaaorientáció területén dramatikus tevékenységek során különféle ismereteket szerez a különböző szakmák, hivatások, életpályák lehetőségeiről.

A médiatudatosságra nevelés területén dramatikus tevékenységek során megismeri és képes alkalmazni a tömegkommunikációs médiumok különböző műfajait, a média eszköztárát. Emellett képes saját produkciós munkájának szcenikai, hangtechnikai, filmes stb. kivitelezésére, illetve képi, hangtechnikai rögzítésére.

A tanulás tanulása területén képes saját tanulási stílusának, stratégiáinak kialakítására, fejleszti memóriáját, szóbeli, írásbeli, mozgásos, képi stb. kifejezőmódjait.

A szociális és állampolgári kompetencia területén a tanuló lehetőséget kap más kultúrák sokszínűségének megismerésére. A dramatikus tevékenységek során gyakorolja a társainak való segítségnyújtást különféle megjeleníthető élethelyzetekben. A közös munka folyamatában megtapasztalja, hogy kisebb és nagyobb közösségének működése az ő felelőssége is, a dramatikus tevékenység során, a mintha-helyzetek „gyakorlóterepén” felelősséget érez és vállal társaiért. Képes megfogalmazni véleményét és elfogadni mások érvelését.

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kultúra területén a tanuló életkorának megfelelő helyzetekben képes a mérlegelésre, döntéshozatalra és arra, hogy felmérje döntései következményeit – mindezt a dramatikus tevékenységek során a gyakorlatban, védett környezetben meg is tapasztalja.

Ugyanakkor az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség területén fejlődik emocionális érzékenysége is, megismerkedik a befogadást és a kifejezést segítő játékokkal, dramatikus tevékenységekkel, a megjelenítés többféle (pl. verbális, mozgásos-táncos, vizuális) formájával. Képes színházi, táncszínházi, zenészházi alkotások értelmező-elemző befogadására. Érdeklődése felkelthető a kortárs kulturális élet, rendezvények iránt.

Emellett a hatékony, önálló tanulás megalapozásaként részt vesz egész csoportos, kiscsoportos tevékenységekben, és vállal egyéni tevékenységeket is. Megtapasztalja saját készségeit és képességeit, felismerheti, miben kell még fejlődnie.

9. évfolyam

Témakörök

	Javasolt óraszámok
	2 óra/hét (72 óra)
<i>Gyakorlat</i>	
1. Csoportos játék és megjelenítés	18 óra
2. Rögtönzés és együttműködés	18 óra
<i>Elmélet</i>	
3. A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	14 óra
4. Megismerő- és befogadóképesség	15 óra
5. A debreceni színházi élet	7 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Csoportos játék és megjelenítés	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Tiszta, érthető, artikulált beszéd jellemzőinek ismerete. Szövegkontextusnak és/vagy a szituációnak megfelelő nyelvhasználat. Alkotó, cselekvő részvétel többféle dramatikus tevékenységben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók önkifejezési készségének fejlesztése, megnyilatkozásaik bátorítása, együttműködésük erősítése. A kommunikáció különböző típusainak ismerete és a szituációhoz illő használata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Koncentrációs és lazítógyakorlatok (szöveges és szövegmentes légzőgyakorlatok, relaxációs játékok, koncentrációs gyakorlatok az érzékelésfejlesztés, a figyelemtartás és -megosztás, a memóriakapacitás fejlesztésére).</p> <p>Ön- és társismereti gyakorlatok (pl.: ismerkedő és megismerő játékok, interakciós gyakorlatok).</p> <p>Páros, kiscsoportos és csoportos egyensúly- és bizalomgyakorlatok.</p> <p>Fejlesztő és szinten tartó verbális és nem verbális kommunikációs gyakorlatok.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Kommunikációs, stilisztikai játékok, stílusgyakorlatok. A szünet, a hangsúly-, a beszédtempó-, a hangmagasság-váltás és a hanglejtés modulációjának használatában rejlő kommunikációs lehetőségek megfigyelése és alkalmazása.</p> <p><i>Mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> Megjelenő konfliktusok, viselkedési módok és megoldások tudatos kritikai elemzésén, illetve a valóságismereten alapuló szövegalkotási gyakorlatok. A korosztály sajátosságainak megfelelő, rövid, árnyalt és pontos fogalmazásra törekvő médiaszövegek létrehozásának előkészítése és azok kivitelezése.</p>

	<p><i>Ének-zene:</i> A zenei mondanivaló verbális kifejtése vagy más művészeti ág kifejezési eszközeibe való átkódolása.</p> <p><i>Ember és társadalom:</i> Különböző emberi magatartástípusok, élethelyzetek megfigyelése, következtetések levonása.</p> <p><i>Életvitel és gyakorlat:</i> Véleményalkotás a saját és a társak tevékenységéről, reális értékítélet megfogalmazása. Közreműködés a közösségi normák kialakításában. A társak munkájának segítőkész, együttműködő értékelése, a másoktól kapott értékelés megértése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Koncentráció, ritmus, tempó, térérzékelés, stílus, testérzékelés, hangulat, érzelem.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Rögtönzés és együttműködés	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Alapszintű improvizációs képesség. Az improvizációs munkaformák ismerete. Figurák mozgásos-táncos rögtönzésekben történő ábrázolása. Improvizációk elemző értékelése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az aktív, tudatos és tevékeny részvétel csoportos tevékenységekben. Növekvő intenzitású és mélységű részvétel szerepjátékokban, csoportos improvizációkban. A megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazása. A dramatikus tevékenységek elemző megbeszélése, önálló véleményalkotás.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Improvizáció a tanár által megadott téma vagy fogalom, a tanulók által közösen kidolgozott cselekményváz (jelenetváz) alapján.</p> <p>Némajátékos és szöveges improvizációk (pl. mozdulatra, hangeffektusokra, tárgyakkal), hétköznapi élethelyzetek felidézése mozgással és beszéddel, szituációs játékok (pl. befejezetlen történetre, fotóra, filmre, képzőművészeti alkotások reprodukcióival, a szereplők jellegzetes vonásainak megadásával).</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szövegtan (szövegalkotás, szövegszerkesztés, a szöveg szerkezete), korstílusok, stílusirányzatok.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Átélt, elképzelt, hallott esemény mozgóképi vagy más</p>

	<p>médiaszöveggel történő megjelenítésének megtervezése, kivitelezése egyszerű eszközökkel.</p> <p><i>Ember és társadalom:</i> Mások érvelésének összefoglalása és figyelembevétele. A véleménykülönbségek tisztázása, a saját álláspont gazdagítása, továbbfejlesztése.</p> <p><i>Életvitel és gyakorlat:</i> Feladatvállalás, a helyzetnek megfelelő aktivitás, tudatosan kialakított együttműködés, kompromisszumkészség és felelősség a közös munkában.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Stílus, karakter, viszonyok, feszültség, státusz, kontraszt, harmónia-diszharmonia, fokozás, variáció, arányosság, hatás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Alapvető dramaturgiai, drámaszerkezeti, műfaji fogalmak ismerete és használata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Különböző színházi korszakok, stílusok és műfajok felismerése és jellegzetességeik megfogalmazása. A színház és dráma jellemző műfaji jegyeinek azonosítása. Alapszintű dramaturgiai fogalomkészlet használata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A feszültségteremtés eszközeinek felismerése és alkalmazása dramatikus tevékenységek során. Alkotó jellegű részvétel a közösség és a szaktanár közös igénye szerint a nyilvánosság (elsősorban saját közönség) számára készített egyéni vagy közös produkcióban (megismerkedés a felkészülés lépéseivel, a próbafolyamattal, produkció lebonyolításával).	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Műalkotások elemzésének, megközelítésének lehetőségei, módszerei.</p> <p><i>Rajz és vizuális kultúra:</i> A vizuális nyelv eszközeinek komplex értelmezése. Saját és mások munkájának elemzése, értékelése.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Nem lineáris szövegformák elemzése.</p> <p><i>Matematika:</i> Adott tárgy, elrendezés más</p>	

	nézőpontból történő elképzelése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sűrítés, feszültség, tét, fókusz, keret, kontraszt, szimbólum.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Megismerő- és befogadóképesség	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Színház- és drámatörténeti alapismeretek. (Nép)hagyományok alapszintű ismerete. Színházi előadások alapszintű befogadása, értelmezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Színházi előadások elemzése színházi fogalmak alkalmazásával. Előadások drámás eszközökkel történő feldolgozása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Különböző színházi irányzatokat képviselő előadások (hivatásos vagy amatőr színházi társulat előadása, annak hiányában gyermek- vagy diákszínjátszó csoportok előadásainak) megtekintése. Előadások elemzése az élmények befogadását elősegítő dramatikus tevékenységformákkal.	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Drámafeldolgozások; drámaírói életművek ismerete.</p> <p><i>Ének-zene:</i> A zene különféle funkcióinak, megjelenésének megfigyeltetése.</p> <p><i>Rajz- és vizuális kultúra:</i> Párhuzamok keresése az irodalom, a zene, a dráma, a film és a vizuális művészetek egyes alkotásai között; jelmez, kellék, térábrázolás, színkezelés.</p> <p><i>Média és mozgóképkultúra:</i> Színházi közvetítések formai megoldásai.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dramaturgiára, szcenikára, színészi játékra vonatkozó legfontosabb alapfogalmak.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A debreceni színházi élet	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Színházlátogatási élmények	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A helyi hivatásos színházi élet megismerése. Látogatás a Csokonai (Nemzeti!) Színházban és a Vojtina Bábszínházban.	

A továbbhaladás feltételei

A tanuló legyen képes

- *a csoportos játékokban* bátor megnyilvánulásra, együttműködésre, a kommunikáció különböző típusait ismerje és a szituációhoz illő módon használja
- *a rögtönzések feladataiban*, a szerepjátékokban, a csoportos improvizációkban aktív, tudatos és tevékeny részvételre,
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására
- a dramatikus tevékenységek elemző megbeszélésére, önálló véleményalkotásra
- tájékozódni *a dráma és a színház formanyelvében*,
- a néhány színházi korszak, stílus és műfaj felismerésére és jellegzetességeik megfogalmazására.
- a színház és dráma jellemző műfaji jegyeinek azonosítására
- az alapszintű dramaturgiai fogalomkészlet használatára
- *a megismerő- és befogadói tevékenység* során a színházi előadások alapszintű elemzésére színházi fogalmak alkalmazásával
- előadások drámás eszközökkel történő feldolgozására
- tájékozódni a *helyi hivatásos színházi életben*

10. évfolyam

Témakörök

	Javasolt óraszámok
	2 óra/hét (72 óra)
<i>Gyakorlat</i>	
1. Csoportos játék és megjelenítés	18 óra
2. Rögtönzés és együttműködés	18 óra
<i>Elmélet</i>	
3. A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	8 óra
4. Történetek feldolgozása	14 óra
5. Megismerő- és befogadóképesség	7 óra
6. A debreceni színházi élet	7 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Csoportos játék és megjelenítés	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Tiszta, érthető, artikulált beszéd jellemzőinek ismerete. Szövegkontextusnak és/vagy a szituációnak megfelelő nyelvhasználat. Alkotó, cselekvő részvétel többféle dramaturgikus tevékenységben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók önkifejezési készségének fejlesztése, megnyilatkozásaik bátorítása, együttműködésük erősítése. A kommunikáció különböző típusainak ismerete és a szituációhoz illő használata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Koncentrációs és lazítógyakorlatok (szöveges és szövegmentes légzőgyakorlatok, relaxációs játékok, koncentrációs gyakorlatok az érzékelésfejlesztés, a figyelemtartás és -megosztás, a memóriakapacitás fejlesztésére).</p> <p>Ön- és társismereti gyakorlatok (pl.: ismerkedő és megismerő játékok, interakciós gyakorlatok).</p> <p>Páros, kiscsoportos és csoportos egyensúly- és bizalomgyakorlatok.</p> <p>Fejlesztő és szinten tartó verbális és nem verbális kommunikációs gyakorlatok.</p> <p>Szándékos és tudatos nyelvi választások, kifejezésmódok: felismerése és használata dramaturgikus tevékenységekben.</p> <p>Egyéni stílus, karakter, státusz, érzelem ábrázolása nyelvi és gesztusnyelvi eszközökkel.</p> <p>A különféle beszédműfajok és a hatáskeltés eszközeinek alkalmazása a gyakorlatok során.</p> <p>A média jellemző kifejezésmódjainak megjelenítése dramaturgikus tevékenységekben.</p> <p>A tánc- és mozgásszínházi technikák alapjai (fizikai koncentrációt, testtudatot fejlesztő gyakorlatok, kiscsoportos és csoportos együttműködést igénylő mozgásgyakorlatok).</p> <p>A konkrét és absztrahált mozgás közötti különbség</p>		<p>Magyar nyelv és irodalom: Kommunikációs, stilisztikai játékok, stílusgyakorlatok. A szünet, a hangsúly-, a beszédtempó-, a hangmagasság-váltás és a hanglejtés modulációjának használatában rejlő kommunikációs lehetőségek megfigyelése és alkalmazása.</p> <p>Mozgóképkultúra és médiaismeret: Megjelenő konfliktusok, viselkedési módok és megoldások tudatos kritikai elemzésén, illetve a valóságismereten alapuló szövegalkotási gyakorlatok. A korosztály sajátosságainak megfelelő, rövid, árnyalt és pontos fogalmazásra törekvő médiaszövegek létrehozásának előkészítése és azok kivitelezése.</p>

<p>tudatosítása. Hangulatok kifejezése mozgással/tánccal. Stílus, jellem ábrázolása mozgással/tánccal.</p>	<p>Ének-zene: A zenei mondanivaló verbális kifejtése vagy más művészeti ág kifejezési eszközeibe való átkódolása.</p> <p>Ember és társadalom: Különböző emberi magatartástípusok, élethelyzetek megfigyelése, következtetések levonása.</p> <p>Életvitel és gyakorlat: Véleményalkotás a saját és a társak tevékenységéről, reális értékítélet megfogalmazása. Közreműködés a közösségi normák kialakításában. A társak munkájának segítőkész, együttműködő értékelése, a másoktól kapott értékelés megértése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Koncentráció, ritmus, tempó, térérzékelés, stílus, testérzékelés, hangulat, érzelem.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Rögtönzés és együttműködés	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Alapszintű improvizációs képesség. Az improvizációs munkaformák ismerete. Figurák mozgásos-táncos rögtönzésekben történő ábrázolása. Improvizációk elemző értékelése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az aktív, tudatos és tevékeny részvétel csoportos tevékenységekben. Növekvő intenzitású és mélységű részvétel szerepjátékokban, csoportos improvizációkban. A megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazása. A dramatikus tevékenységek elemző megbeszélése, önálló véleményalkotás.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Improvizáció a tanár által megadott téma vagy fogalom, a tanulók által közösen kidolgozott cselekményváz (jelenetváz) alapján.</p> <p>Némajátékos és szöveges improvizációk (pl. mozdulatra, hangeffektusokra, tárgyakkal), hétköznapi élethelyzetek felidézése mozgással és beszéddel, szituációs játékok (pl. befejezetlen történetre, fotóra, filmre, képzőművészeti alkotások reprodukcióival, a szereplők jellegzetes vonásainak megadásával).</p>		<p>Magyar nyelv és irodalom: Szövegtan (szövegalkotás, szövegszerkesztés, a szöveg szerkezete), korstílusok, stílusirányzatok.</p> <p>Mozgóképkultúra és médiaismeret: Átélt, elképzelt, hallott esemény mozgóképi vagy más</p>

<p>Improvizáció a megismert kifejezési formák összefűzésével, illetve alkotó jellegű alkalmazásával. Különböző konkrét és metaforikus kifejezőeszközök tudatos alkalmazása (pl. szituációs játékok hangeffektusokra, vázlat megadásával, a valódi érzelmek kimondásának tiltásával). Hétköznapi helyzetek megjelenítése és értelmezése; látott vagy hallott történetek feszültségteli jeleneteinek felidézése kiscsoportos improvizációkban. Spontán és előkészített mozgásos improvizáció adott zene, téma vagy fogalom alapján. Rövid, mozgásos etűdépítés és különböző feltételekre alapozó improvizációk (pl. versek által keltett hangulatokra épülő improvizációk, szimbolikus mozgásokból építkező improvizációk, zenés etűdök indulatok, hangulatok, érzelmek megadásával).</p>	<p>médiaszöveggel történő megjelenítésének megtervezése, kivitelezése egyszerű eszközökkel.</p> <p>Ember és társadalom: Mások érvelésének összefoglalása és figyelembevétele. A véleménykülönbségek tisztázása, a saját álláspont gazdagítása, továbbfejlesztése.</p> <p>Életvitel és gyakorlat: Feladatvállalás, a helyzetnek megfelelő aktivitás, tudatosan kialakított együttműködés, kompromisszumkészség és felelősség a közös munkában.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Stílus, karakter, viszonyok, feszültség, státusz, kontraszt, harmónia-diszharmonia, fokozás, variáció, arányosság, hatás.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása Órakeret 8 óra</p>	
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Alapvető dramaturgiai, drámaszerkezeti, műfaji fogalmak ismerete és használata.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Különböző színházi korszakok, stílusok és műfajok felismerése és jellegzetességeik megfogalmazása. A színház és dráma jellemző műfaji jegyeinek azonosítása. Alapszintű dramaturgiai fogalomkészlet használata.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p> <p>Dramatikus formanyelvi elemek összefűzése, egymásra építése a kívánt tartalom kifejezése érdekében. A színpadi hatáselemek, egyes színházi stílusok, színházi műfajok jellemző jegyeinek azonosítása és alkalmazása saját játékokban. Különböző dramatikus és színházi tevékenységek alkalmazása az improvizációkban és jelenetekben, a figurateremtés folyamatában. A játékok megbeszélése során a dramatikus eszközök és a színházi formanyelv elemeinek értelmezése a tanult szakkifejezések alkalmazásával.</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: Műalkotások elemzésének, megközelítésének lehetőségei, módszerei.</p> <p>Rajz és vizuális kultúra: A vizuális nyelv eszközeinek komplex értelmezése. Saját és mások munkájának elemzése, értékelése.</p> <p>Mozgókép-kultúra és médiaismeret: Nem lineáris szövegformák elemzése.</p> <p>Matematika: Adott tárgy, elrendezés más</p>	

	nézőpontból történő elképzelése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sűrítés, feszültség, tét, fókusz, keret, kontraszt, szimbólum.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Történetek feldolgozása	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Dramatikus kifejezésformák. Élmények feldolgozása tánc- és mozgástechnikai elemek alkalmazásával.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Érdeklődés felkeltése a kultúrtörténet, történelem iránt. Dramatikus eszközök tudatos alkalmazása események, művészeti alkotások feldolgozásában, megjelenítésében.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Jeles alakokhoz, eseményekhez, korszakokhoz tartozó élethelyzetek feldolgozása dramatikus tevékenységekkel.</p> <p>Irodalmi művek részleteinek vagy egészének feldolgozása drámás eszköztár/dramatikus tevékenységek alkalmazásával.</p> <p>Különböző művészeti ágakhoz tartozó műalkotások irodalmi és/vagy filmes és/vagy dramatikus és/vagy mozgásos adaptációja.</p> <p>Mindennapi történetek, érzések, élmények feldolgozása drámajátékos tevékenységformákkal.</p> <p>A célirányos helyzetértékelési és döntési képesség fejlesztése a történetek feldolgozása során.</p>	<p>Tudomány- és művészettörténeti korszakok jeles alakjai, kiemelkedő eseményei (irodalom, művészetek, matematika, természettudományok).</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: A művészet kultúraalkotó szerepének megfigyelése. Más kultúrák megismerésének igénye.</p> <p>Mozgóképkultúra és médiaismeret: Önálló kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. Az életkori sajátosságoknak és az elvárható tájékozottságnak megfelelő érvkészséggel és példákkal alátámasztott vita.</p> <p>Ember és társadalom: Történelmi jelenetek elbeszélése, eljátszása különböző szempontokból. Erkölcsi kérdéseket felvető élethelyzetek felismerése, bemutatása. Különböző értékrendek összehasonlítása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sűrítés, dramatizálás, szituáció, motiváció, történet, cselekmény, adaptáció.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Megismerő- és befogadóképesség	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Színház- és drámatörténeti alapismeretek. (Nép)hagyományok alapfokú ismerete.	

	Színházi előadások alapszintű befogadása, értelmezése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Színházi előadások elemzése színházi fogalmak alkalmazásával. Előadások drámás eszközökkel történő feldolgozása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A színészi, rendezői, dramaturgiai és egyéb tervezői munka alapszintű elemzése. Színház- és drámaelméleti ismeretek megalapozása a látott előadásokhoz kapcsolódóan (pl. a drámai műnem jellegzetességei, dramaturgiai alapfogalmak, a színházművészet összművészeti sajátosságai). Egyszerűbb tánc- és mozgásszínházi műfajok felismerése.	Magyar nyelv és irodalom: Drámafeldolgozások; drámaírói életművek ismerete. Ének-zene: A zene különféle funkcióinak, megjelenésének megfigyeltetése. Rajz- és vizuális kultúra: Párhuzamok keresése az irodalom, a zene, a dráma, a film és a vizuális művészetek egyes alkotásai között; jelmez, kellék, térábrázolás, színkezelés. Média és mozgóképkultúra: Színházi közvetítések formai megoldásai.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dramaturgiára, szcenikára, színészi játékokra vonatkozó legfontosabb alapfogalmak.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A debreceni színházi élet	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Színházlátogatási élmények	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A helyi hivatásos színházi élet megismerése. Látogatás a Csokonai (Nemzeti!) Színházban és a Vojtina Bábszínházban.	

A fejlesztés várt eredményei a 9-10. évfolyamos ciklus végén

A tanulók képessé válnak a pontos önkifejezésre, a mások előtti megnyilatkozásra és együttműködésre.

Növekvő intenzitással és mélységgel vesznek részt szerepjátékokban, csoportos improvizációkban.

Tudatosan és kreatívan alkalmazzák a megismert munkaformákat.

Képessé válnak a megismert dramaturgiai fogalomkészlet használatára.

Képesek színházi előadások drámás eszközökkel történő feldolgozására.

A továbbhaladás feltételei

A tanuló legyen képes

- *a csoportos játékokban* bátor megnyilvánulásra, együttműködésre, a kommunikáció különböző típusait ismerje és a szituációhoz illő módon használja
- *a rögtönzések feladataiban*, a szerepjátékokban, a csoportos improvizációkban aktív, tudatos és tevékeny részvételre,
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására
- a dramatikus tevékenységek elemző megbeszélésére, önálló véleményalkotásra
- tájékozódni *a dráma és a színház formanyelvében*,
- a néhány színházi korszak, stílus és műfaj felismerésére és jellegzetességeik megfogalmazására.
- a színház és dráma jellemző műfaji jegyeinek azonosítására
- az alapszintű dramaturgiai fogalomkészlet használatára
- dramatikus eszközök tudatos alkalmazására események, művészeti alkotások, *történetek feldolgozásában*, megjelenítésében
- *a megismerő- és befogadói tevékenység* során a színházi előadások alapszintű elemzésére színházi fogalmak alkalmazásával
- előadások drámás eszközökkel történő feldolgozására
- tájékozódni a *helyi hivatásos színházi életben*

11. évfolyam

Témakörök

	Javasolt óraszámok
	4 óra/hét (144 óra)
<i>Gyakorlat</i>	
1. Csoportos játék és megjelenítés	20 óra
2. A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	16 óra
3. Színházi alkotómunka	36 óra
<i>Elmélet</i>	
4. Megismerő- és befogadóképesség	6 óra
5. Színház- és drámaelmélet	12 óra
6. Színház- és drámatörténet	40 óra
7. A debreceni színházi élet	14 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Csoportos játék és megjelenítés	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	A különféle beszédműfajok ismerete, a verbális, vokális és nem verbális elemek célhoz és tartalomhoz illő használata. Alkotó, cselekvő részvétel többféle dramatikus tevékenységben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A figyelemtartás idejének növelése, figyelemmegosztás fejlesztésére. Ön- és társismeret érzékenyítése. Stílusok jellemzőinek megismerése, beszédstílusok alkalmazása. Mozgásstílusok felismerése, ábrázolása. Az ismert dramatikus tevékenységek körének bővítése, a tanulók egyéni fejlődésének elősegítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Koncentrációs és lazítógyakorlatok. A figyelemmegosztás fejlesztésére irányuló gyakorlatok. A figyelemtartás idejének növelésére irányuló gyakorlatok. Összetett memóriagyakorlatok. Ön- és társismeret fejlesztése, a megismerő, felismerő képesség fejlesztése. Összetett kommunikációs és beszédfejlesztő gyakorlatok. Kapacitásnövelő légzőgyakorlatok. A tánc- és mozgásszínházi technikák alapjai. Hangulatok kifejezése mozgással. Stílus, jellem ábrázolása mozgással. Fizikai koncentrációt, testtudatot fejlesztő gyakorlatok. Csoportos együttműködést igénylő mozgásgyakorlatok. Gyakorlatok, rögtönzések mozgásstílusok megismerésére, ábrázolására.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Különféle beszédműfajok kommunikációs technikáinak alkalmazása és értékelése hétköznapi kommunikációs helyzetekben. Különböző stílusok és stílusrétegek felismerésének gyakorlása különböző rendeltetésű szövegekben. Különféle beszédműfajok kommunikációs technikáinak alkalmazása és értékelése hétköznapi kommunikációs helyzetekben. <i>Mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> A médiatudatosságra nevelés	

	<p>alapjai, az információ forrása, jellege.</p> <p><i>Rajz és vizuális kultúra:</i> Esztétikai alapfogalmak.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Stílus, karakter, státusz, kontraszt, sűrítés, hangulat, harmónia-diszharmonia, fokozás, mozgásstílusok.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	<p>Különböző színházi korszakok, stílusok és műfajok jellegzetességeinek ismerete.</p> <p>A színház és dráma jellemző műfaji jegyeinek azonosítása.</p> <p>Alapszintű dramaturgiai fogalomkészlet használata.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Színházi műfajok és stílusok jellemzőinek ismerete.</p> <p>Különböző színházi stílusok jellemző jegyeinek alkalmazása saját improvizációs játékokban.</p> <p>Színházi tér, a térhasználat lehetőségeinek megismerése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Színházi műfajok és stílusok tanulmányozása: a történeti műfajok és napjaink színházi műfajai; az egyes színházi stílusok jellemző jegyeinek, kifejezőeszközeinek felismerése a látott előadásokban.</p> <p>Ezek alkalmazása saját részvétellel zajló színjátékokban és/vagy drámamunkában.</p> <p>Ismerkedés napjaink világszínházi törekvéseivel (pl. posztmodern, historizáció stb. a szaktanár döntése szerint).</p> <p>Ismerkedés a különböző színházi irányzatokat képviselő előadások sajátosságaival.</p> <p>A színpadi tér, a tér használatának lehetőségei, ismerkedés a színpadi térformákkal és használatuk következményeivel.</p> <p>A különböző befogadói szerepek megismerése.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Műalkotások elemzésének, megközelítésének lehetőségei, módszerei. Dramatizált formák, dialógusok, drámai művek.</p> <p><i>Rajz és vizuális kultúra:</i> Belső terek különböző funkciókra történő önálló átrendezése.</p> <p><i>Matematika:</i> Adott tárgy, elrendezés más nézőpontból történő elképzelése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Színházi műfajok (pl. komédia, tragédia, bohózat), zenés, mozgás- és táncszínházi műfajok, posztmodern.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színházi alkotómunka	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	Részvétel különböző dramatikus tevékenységformákban a kívánt tartalom kifejezése érdekében, az elsajátított dramatikus eszköztár önálló, tudatos és célszerű felhasználása dramatikus és színházi jellegű tevékenységek során.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A koncentrált csapatmunkára való alkalmasság, az együttműködés fejlesztése.</p> <p>Tudatos és irányított kifejezőkészség.</p> <p>A kreativitás, a komplex alkotói gondolkodás fejlesztése, támogatása.</p> <p>Fantáziafejlesztés, tehetséggondozás.</p> <p>Alkotó tevékenységben a színház- és drámaelméleti ismeretek alkalmazásának elősegítése.</p> <p>A karakter- és stílussteremtési képesség, a térérzékelés, a mozgásos ügyesség és ritmusérzék. A beszédképesség, hallás és hangképzés fejlesztése.</p> <p>Lírai, epikai, drámai művek előadásához szükséges elemzési ismeretek közvetítése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Vers-, próza- és monológmondás</p> <ul style="list-style-type: none"> – A színpadi beszéd alapvető kritériumainak ismerete és alkalmazása (helyes beszédlejtés, beszédtempó, ritmus, artikuláció, hangerő, stílus, nonverbalitás). – Egy-egy vers, próza vagy drámai monológ értelmezése, memorizálása, bemutatása. <p>vagy</p> <p>Egyéni vagy közös daléneklés</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egy-egy dal értelmezése, memorizálása, bemutatása. <p>vagy</p> <p>Szerkesztett játék</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szerkesztett játék létrehozása, bemutatása. – Jelenet, jelenetsor, előadás tervezése, kivitelezése a különböző színházi, bábszínházi, zenés, illetve tánc- és mozgásszínházi formák alkalmazásával. <p>Alkotó közreműködés színházi előadás létrehozásában, bemutatásában.</p> <p>Közreműködés a színházi előadás egyéb produkciós munkáiban (szcenika, zene, hangtechnika, dramaturgia, koreográfia, képi rögzítés, stb.).</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Irodalmi alkotások értelmezése és értő tolmácsolása.</p> <p><i>Ének-zene:</i> A különböző korok dalainak értő tolmácsolása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> A látható világ jelenségeinek értelmezése, valamint a sajátos képi közlések, vizuális művészeti alkotások mélyebb átélése, értelmezése.</p> <p><i>Mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> A vizuális hatáskeltés eszközeinek ismerete.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> Rendszeres fizikai</p>

	aktivitás, a mozgáskészség fejlesztése, igény az egészséges és esztétikus test iránt, biomechanikailag helyes testtartás.
--	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Megismerő- és befogadóképesség	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Színházi előadások elemzése színházi fogalmak alkalmazásával. Előadások dramatikus eszközökkel történő feldolgozására.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tájékozottság kialakítása egyes kortársszínházi irányzatok területén. A színház ösztönművészeti jellegének megismerése. A társzművészetek szerepe a kortárs színházi előadásokban. Egyes tánc- és mozgásszínházi formák ismerete.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Ismerkedés napjaink világszínházi törekvéseivel. Színház- és drámatörténeti, színház- és drámaelméleti ismeretek. A műnemek keveredése, újragondolása a kortársszínházi előadásokban (pl. lírai, epikai elemek, posztdramatikus jegyek). Ösztönművészeti sajátosságok; a művészeti ágak viszonya, hierarchiája a látott előadásban. Különböző kortársszínházi irányzatokat képviselő előadások (hivatásos vagy amatőr színházi társulat előadása, annak hiányában gyermek- vagy diákszínházi csoportok előadásainak) megtekintése. Előadások elemzése. Tánc- és mozgásszínházi előadások megtekintése, feldolgozása.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Különböző korstílusokat, stílusirányzatokat, stílusrétegeket reprezentáló szövegek megismerése, sajátosságaik felismerése, értelmezése. Törekvés a műnemek és a műfajok közötti kapcsolatok megértésére. A műfaji konvenció jelentéshordozó szerepének bemutatása.</p> <p><i>Rajz és vizuális kultúra:</i> Tájékozódás valamely Európán kívüli kultúra művészetéről a történelmi, kultúrtörténeti összefüggések figyelembevételével. Szakkifejezések alkalmazása. Kortárs művészeti alkotások elemző feldolgozása.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Intertextualitás, térszervezés, nézői szerepek.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színház- és drámaelmélet	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	A színházművészet és a dráma alapfogalmainak, alapvető dramaturgiai,	

	<p>drámaszerkezeti, műfaji fogalmaknak, egy-egy színház- és drámatörténeti korszak jelentős alkotóinak, alkotásainak ismerete és az ismeret alkalmazása különféle helyzetekben.</p> <p>Drámai művek és színházi előadások értő befogadása.</p>
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A színházművészet és a dráma szaknyelvének (esztétikai, dramaturgiai, illetve irodalom- és színházelméleti fogalmak) szakszerű, értő alkalmazása.</p> <p>Források, alkotások (drámai irodalom, drámaelméleti tanulmányok, színházi előadások élőben és felvételtől, színikritikák) használata és elemzése.</p> <p>A műnemek, a műfajok általános jellemzői alapján történő összehasonlítási képesség kialakítása.</p> <p>Az értékes és az értéktelen alkotás megkülönböztetésének képessége.</p> <p>A dráma és a színházművészet kapcsolatrendszerének ismerete.</p> <p>A különböző művészeti ágak integrálási képessége.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Színház- és drámaelméleti ismeretek</p> <p>A drámai műnem sajátosságai.</p> <p>A dráma/színház mint kommunikáció.</p> <p>A dráma szerkezeti felépítése.</p> <p>Dramaturgiai és színházelméleti alapfogalmak.</p> <p>A színházművészet mint ösztönművészet sajátosságai (a különböző művészeti ágak eszközeinek komplex használata, az előadás vizuális és akusztikus eszközei).</p> <p>Színházi műfajok.</p> <p>Színházi szakmák (a színész, a rendező, a dramaturg, a scenikus, a koreográfus és alkotótársaik művészete, az előadás létrehozásához szükséges színházi mesterségek).</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>Irodalomelméleti alapfogalmak, műfajelmélet, a műalkotások elemzésének lehetőségei és módszerei.</p> <p><i>Etika:</i></p> <p>Társadalmi normakövetés, érték, kötelesség, érdekütközés, áldozat, kritika.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>A vizuális közlés színpadi eszközei.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Dialógus, monológ, konfliktus, feszültség, fordulat, késleltetés, jelenet, kép, szín, felvonás, szerkezet, történet, cselekmény, akció-dikció, szituáció, szerep, színpadi tér és színpadi idő, katarzis, tragédia, komédia, realista színház, zenés színház, tánc- és mozgásszínház.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színház- és drámatörténet	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	<p>Színház- és drámatörténeti alapismeretek, egyes korszakteremtő alkotók és műveik drámajátékos tevékenységekkel történő megközelítése.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A színházművészet és a dráma szaknyelvének, a különböző korszakok speciális szakkifejezéseinek (esztétikai, dramaturgiai, illetve irodalom- és színházelméleti fogalmak) szakszerű, értő alkalmazása.</p> <p>Források, alkotások (drámai irodalom, drámaelméleti tanulmányok,</p>	

	<p>színházi kritikák, színházi előadások élőben, felvételtől, képről használata és elemzése.</p> <p>A dráma- és színháztörténeti korszakok jelentős alkotóinak, alkotásainak megismertetése, befogadásuk támogatása.</p> <p>A különböző korszakok általános jellemzői alapján történő összehasonlítási képesség kialakítása.</p> <p>A dráma és a színjáték műfaji sajátosságainak vizsgálata és elhelyezése a dráma- és színháztörténet korszakaiban.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Színház- és drámatörténeti események, korszakok, alkotók, alkotások feltáró feldolgozása. Színház- és drámatörténeti ismeretek.</p> <p>Az ókor színháza és drámája: rituális gyökerek, az előadások jellemzői, a színház felépítése; a dráma kialakulása, jellemzői, műfajai, szerkezeti felépítése; a korszak nagy alkotói és kiemelkedő művei (javasolt: pl. Szophoklész, Plautus).</p> <p>Shakespeare színháza és néhány drámája (javasolt pl. Rómeó és Júlia, Szentivánéji álom, Hamlet), az angol reneszánsz színház és dráma jellemzői; a shakespeare-i dramaturgia és nyelvezet.</p> <p>A francia klasszicista dráma, Molière egy-két komédiájának jellemzői, a jellem- és a helyzetkomikum (javasolt pl. A fősvény, Tartuffe).</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>Művelődés- és irodalomtörténeti tájékozódás, szerzők és művek: az ókor, a reneszánsz, a klasszicizmus</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>A vizuális nyelv eszközeinek színpadi értelmezése; művészettörténeti korszakok, korstílusok, stílusirányzatok.</p> <p><i>Etika:</i></p> <p>Az irodalmi és a hétköznapi hősök párhuzamai, magatartásminták, érzelmi tartalmak, erkölcsi dilemmák és választások.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i></p> <p>Hagyományos társadalmi/közösségi szerepek, a családi viszonyok ábrázolása a műalkotásokban.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A debreceni színházi élet	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Színházlátogatási élmények	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési	A helyi hivatásos színházi élet megismerése. Látogatás a Csokonai	

céljai	(Nemzeti!) Színházban és a Vojtina Bábszínházban.
---------------	---

A továbbhaladás feltételei

A tanuló legyen képes

- a *csoportos játék során* a figyelemtartás idejének növelésére, érzékeny ön- és társismeretre
- stílusok jellemzőinek megismerésére, beszédstílusok alkalmazására, mozgásstílusok felismerésére, ábrázolására
- a *dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása* során a színházi műfajok és stílusok jellemzőinek felismerésére,
- különböző színházi stílusok jellemző jegyeinek és a térhasználat lehetőségeinek alkalmazására saját improvizációs gyakorlatokban
- a *színházi alkotómunka* tanulmányozása során koncentrált csapatmunkára, együttműködésre,
- tudatos és irányított kifejezőkészségre
- kreatív, komplex alkotói gondolkodásra,
- lírai, epikai, drámai művek előadásához szükséges alapvető elemzési ismeretek alkalmazására
- a *megismerő és befogadói képességei során* tájékozódni egyes kortárs színházi irányzatok területén,
- a *színház- és drámaelmélet*, valamint a *színház- és drámatörténet* szaknyelvének értő alkalmazására,
- források, alkotások használatára és elemzésére
- tájékozódni a műnemek, a műfajok; az értékes és az értéktelen alkotások, a dráma és a színházművészet kapcsolatrendszerére és a különböző művészeti ágak területén,
- a szakkifejezéseinek szakszerű, értő alkalmazására,
- a kijelölt dráma- és színháztörténeti korszakok jelentős alkotóinak, alkotásainak értelmezésére, elhelyezésére a dráma- és színháztörténet korszakaiban
- tájékozódni a helyi színházi élet alkotásaiban

12. évfolyam

Témakörök

	Javasolt óraszámok
	4 óra/hét (128 óra)
<i>Gyakorlat</i>	
1. Rögtönzés és együttműködés	16 óra
2. Történetek feldolgozása	16 óra
3. Színházi alkotómunka	32 óra
<i>Elmélet</i>	
4. A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	10 óra
5. Színház- és drámaelmélet	10 óra
6. Színház- és drámatörténet	32 óra
7. A debreceni színházi élet	12 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Rögtönzés és együttműködés	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Aktív, tudatos és tevékeny részvétel csoportos tevékenységekben.	

	Részvétel szerepjátékokban, csoportos improvizációkban. A megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazása. A dramatikus tevékenységek elemző megbeszélése, önálló véleményalkotás.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Különböző konkrét és metaforikus kifejezésformák alkalmazása improvizációkban. Játékstílusok alkalmazása saját játékok során. Történetek megjelenítése mozgásokkal, mozgásos improvizációval.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Improvizáció a megismert kifejezési formák összefűzésével, illetve alkotó jellegű alkalmazásával.</p> <p>Különböző konkrét és metaforikus kifejezőeszközök tudatos alkalmazása dramatikus tevékenységek során.</p> <p>Hétköznapi helyzetek megjelenítése és értelmezése, látott vagy hallott történetek feszültségteli jeleneteinek felidézése egész csoportos és kiscsoportos improvizációkban.</p> <p>Improvizáció a megismert színházi stílusok elemeinek alkalmazásával.</p> <p>Szituációs gyakorlatok a realista, a jelzések és a túlzó játékstílus eszközeinek alkalmazásával.</p> <p>Mozgássor tervezése, mozgásos improvizáció; mozgásos etűdök készítése a mozdulatok ritmusának, tempójának, intenzitásának változtatásával.</p> <p>A belső történetek és a mozdulat kapcsolatának gyakorlata.</p> <p>Gyakorlatok a konkrét és stilizált mozdulatok közötti különbség érzékeltetésére.</p> <p>Produkciós tevékenység (pl.: egyéni vagy közös daléneklés, versek, drámai művek vagy epikai művek egyéni vagy csoportos előadása, szerkesztett játékok színrevitele).</p> <p>Közreműködés egyéb produkciós munkában (pl.: szcenika, zene, hangtechnika, dramaturgia, képi rögzítés).</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A nyelv több szempontú megközelítése (a nyelv mint jelrendszer, nyelv és gondolkodás, nyelv és cselekvés, nyelv és kreativitás). A szöveg tartalmát és a beszélő szándékát tükröző kiejtés mód eszközeinek biztonságos alkalmazása. A kommunikációs folyamat összetevőinek azonosítása, értelmezése.</p> <p><i>Életvitel és gyakorlat:</i> Elkötelezettség fejlesztése a feladatok, tevékenységek elvégzésében, feladatvállalás mások és a közösség érdekében is.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Realista, a jelzések és a túlzó játékstílus, metaforikus kifejezőeszközök, mozdulat, mozdulat intenzitása, belső történet, konkrét és stilizált mozgás, feszültség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Történetek feldolgozása	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Dramatikus eszközök tudatos alkalmazása események, művészeti alkotások feldolgozásában, megjelenítésében.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Színházi stílusok alkalmazása improvizációkban. Történetek megjelenítése különféle színházi formanyelveken.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Improvizációk különféle színházi stílusok elemeinek alkalmazásával. Jelenetek, performance tervezése,	<i>Magyar nyelv és irodalom; ének-zene; vizuális kultúra:</i>	

<p>kivitelezése a különböző színházi, bábszínházi, tánc- és mozgásszínházi formák alkalmazásával. Történetek megjelenítése a megismert színházi eszközökkel. Mozgásos improvizációk zene, szituáció, téma, szöveg vagy vizuális elemek felhasználásával (pl. a mozdulat tempója, ritmusa, intenzitása; belső történet).</p>	<p>Improvizáció a zenében, a képzőművészetben, az irodalomban stb.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Az epikus és a drámai történetmondás sajátosságai.</p> <p><i>Rajz és vizuális kultúra:</i> Műalkotások elemzése során saját vélemény árnyalt megfogalmazása.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Történetmesélés módjai, narratív technikák, bábtechnikák.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színházi alkotómunka	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	Részvétel különböző dramatikus tevékenységformákban a kívánt tartalom kifejezése érdekében, az elsajátított dramatikus eszköztár önálló, tudatos és célszerű felhasználása dramatikus és színházi jellegű tevékenységek során.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A koncentrált csapatmunkára való alkalmasság, az együttműködés fejlesztése. Tudatos és irányított kifejezőkészség. A kreativitás, a komplex alkotói gondolkodás fejlesztése, támogatása. Fantáziafejlesztés, tehetséggondozás. Alkotó tevékenységben a színház- és drámaelméleti ismeretek alkalmazásának elősegítése. A karakter- és stílussteremtési képesség, a térérzékelés, a mozgásos ügyesség és ritmusérzék. A beszéd-készség, hallás és hangképzés fejlesztése. Lírai, epikai, drámai művek előadásához szükséges elemzési ismeretek közvetítése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Vers-, próza- és monológmondás</p> <ul style="list-style-type: none"> – A színpadi beszéd alapvető kritériumainak ismerete és alkalmazása (helyes beszédlégzés, beszédtempó, ritmus, artikuláció, hangerő, stílus, nonverbalitás). – Egy-egy vers, próza vagy drámai monológ értelmezése, memorizálása, bemutatása. <p>vagy</p> <p>Egyéni vagy közös daléneklés</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egy-egy dal értelmezése, memorizálása, bemutatása. <p>vagy</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Irodalmi alkotások értelmezése és értő tolmácsolása.</p> <p><i>Ének-zene:</i> A különböző korok dalainak értő tolmácsolása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i></p>

<p>Szerkesztett játék</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szerkesztett játék létrehozása, bemutatása. – Jelenet, jelenetsor, előadás tervezése, kivitelezése a különböző színházi, bábszínházi, zenés, illetve tánc- és mozgásszínházi formák alkalmazásával. <p>Alkotó közreműködés színházi előadás létrehozásában, bemutatásában.</p> <p>Közreműködés a színházi előadás egyéb produkciós munkáiban (szcenika, zene, hangtechnika, dramaturgia, koreográfia, képi rögzítés, stb.).</p>	<p>A látható világ jelenségeinek értelmezése, valamint a sajátos képi közlések, vizuális művészeti alkotások mélyebb átélése, értelmezése.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> A vizuális hatáskeltés eszközeinek ismerete.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> Rendszeres fizikai aktivitás, a mozgáskészség fejlesztése, igény az egészséges és esztétikus test iránt, biomechanikailag helyes testtartás.</p>
--	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	<p>Különböző színházi korszakok, stílusok és műfajok jellegzetességeinek ismerete.</p> <p>A színház és dráma jellemző műfaji jegyeinek azonosítása.</p> <p>Alapszintű dramaturgiai fogalomkészlet használata.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Színházi műfajok és stílusok jellemzőinek ismerete.</p> <p>Különböző színházi stílusok jellemző jegyeinek alkalmazása saját improvizációs játékokban.</p> <p>Színházi tér, a térhasználat lehetőségeinek megismerése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Színházi műfajok és stílusok tanulmányozása: a történeti műfajok és napjaink színházi műfajai; az egyes színházi stílusok jellemző jegyeinek, kifejezőeszközeinek felismerése a látott előadásokban.</p> <p>Ezek alkalmazása saját részvétellel zajló színjátékokban és/vagy drámaprojektumokban.</p> <p>Ismerkedés napjaink világszínházi törekvéseivel (pl. posztmodern, historizáció stb. a szaktanár döntése szerint).</p> <p>Ismerkedés a különböző színházi irányzatokat képviselő előadások sajátosságaival.</p> <p>A színházi tér, a térhasználatának lehetőségei, ismerkedés a színházi térformákkal és használatuk következményeivel.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Műalkotások elemzésének, megközelítésének lehetőségei, módszerei.</p> <p>Dramatizált formák, dialógusok, drámai művek.</p> <p><i>Rajz és vizuális kultúra:</i> Belső terek különböző funkciókra történő önálló átrendezése.</p>	

A különböző befogadói szerepek megismerése.	<i>Matematika:</i> Adott tárgy, elrendezés más nézőpontból történő elképzelése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Színházi műfajok (pl. komédia, tragédia, bohózat), zenés, mozgás- és táncszínházi műfajok, posztmodern.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színház- és drámaelmélet	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A színházművészet és a dráma alapfogalmainak, alapvető dramaturgiai, drámaszerkezeti, műfaji fogalmaknak, egy-egy színház- és drámatörténeti korszak jelentős alkotóinak, alkotásainak ismerete és az ismeret alkalmazása különféle helyzetekben. Drámai művek és színházi előadások értő befogadása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A színházművészet és a dráma szaknyelvének (esztétikai, dramaturgiai, illetve irodalom- és színházelméleti fogalmak) szakszerű, értő alkalmazása. Források, alkotások (drámai irodalom, drámaelméleti tanulmányok, színházi előadások élőben és felvételnél, színikritikák) használata és elemzése. A műnemek, a műfajok általános jellemzői alapján történő összehasonlítási képesség kialakítása. Az értékes és az értéktelen alkotás megkülönböztetésének képessége. A dráma és a színházművészet kapcsolatrendszerének ismerete. A különböző művészeti ágak integrálási képessége.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Színházi műfajok és stílusok tanulmányozása: a történeti műfajok és napjaink színházi műfajai; az egyes színházi stílusok jellemző jegyeinek felismerése látott, és alkalmazása saját részvétellel zajló színjátékokban, drámaprojektokban. Különböző színházi irányzatokat képviselő előadások megtekintése. A látott előadások értelmező elemzése.	Magyar nyelv és irodalom: Irodalomelméleti alapfogalmak, műfajelmélet, a műalkotások elemzésének lehetőségei és módszerei. Etika: Társadalmi normakövetés, érték, kötelesség, érdekütközés, áldozat, kritika. Vizuális kultúra: A vizuális közlés színházi eszközei.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dialógus, monológ, konfliktus, feszültség, fordulat, késleltetés, jelenet, kép, szín, felvonás, szerkezet, történet, cselekmény, akció-dikció, szituáció, szerep, színházi tér és színházi idő, katarzis, tragédia, komédia,	

	realista színjáték, zenés színház, tánc- és mozgásszínház.
--	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színház- és drámatörténet	Órakeret 32 óra
Előzetes tudás	Színház- és drámatörténeti alapismeretek, egyes korszakteremtő alkotók és műveik drámajátékos tevékenységekkel történő megközelítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A színházművészet és a dráma szaknyelvének, a különböző korszakok speciális szakkifejezéseinek (esztétikai, dramaturgiai, illetve irodalom- és színházelméleti fogalmak) szakszerű, értő alkalmazása.</p> <p>Források, alkotások (drámairodalom, drámaelméleti tanulmányok, színházi kritikák, színházi előadások élőben, felvételen, képről) használata és elemzése.</p> <p>A dráma- és színháztörténeti korszakok jelentős alkotóinak, alkotásainak megismertetése, befogadásuk támogatása.</p> <p>A különböző korszakok általános jellemzői alapján történő összehasonlítási képesség kialakítása.</p> <p>A dráma és a színjáték műfaji sajátosságainak vizsgálata és elhelyezése a dráma- és színháztörténet korszakaiban.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>A XIX–XX. századi magyar színház és dráma: egy-egy korszakalkotó színházi műhely (javasolt pl. Nemzeti Színház), néhány kiemelkedő drámaíró és műveik (javasolt: pl. Katona József, Vörösmarty Mihály, Madách Imre, Molnár Ferenc, Örkény István), néhány jelentős színész, rendező (javasolt pl. Hevesi Sándor). Realizmus és naturalizmus, Ibsen és az analitikus dráma. Csehov és Sztanyiszlavszkij: a lélektani realizmus, a csehovi dramaturgia.</p> <p>Brecht színháza és drámái: az epikus szerkezet, elidegenítési effektusok.</p> <p>A XX. század meghatározó színházi irányzatai, jelentős drámaírói: egy-egy meghatározó színházi irányzat és korszakalkotó színházi műhely, néhány jelentős színész, rendező és kiemelkedő drámaíró és művei. Napjaink legfontosabb színházi irányzatai és a kortárs drámairodalom.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Művelődés- és irodalomtörténeti tájékozódás, szerzők és művek: a romantika és a realizmus alkotói és alkotásai, a XX. századi, illetve a kortárs magyar és világirodalom.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> A vizuális nyelv eszközeinek színpadi értelmezése; művészettörténeti korszakok, korstílusok, stílusirányzatok.</p> <p><i>Etika:</i> Az irodalmi és a hétköznapi hősök párhuzamai, magatartásminták, érzelmi tartalmak, erkölcsi dilemmák és választások.</p>	

	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Hagyományos társadalmi/közösségi szerepek, a családi viszonyok ábrázolása a műalkotásokban.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szcenika, tragikum, helyzet- és jellemkomikum, a hármas egység, nemzeti romantika, realizmus és naturalizmus, lélektani realizmus, elidegenítési effektus, abszurd, groteszk.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A debreceni színházi élet	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Színházlátogatási élmények	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A helyi hivatásos színházi élet megismerése. Látogatás a Csokonai (Nemzeti!) Színházban és a Vojtina Bábszínházban.	

A továbbhaladás feltételei

A tanuló legyen képes

- a *rögtönzés és együttműködés* során különböző konkrét és metaforikus kifejezésformák alkalmazására improvizációkban. Játékstílusok alkalmazására saját játékok során. Történetek megjelenítésére mozgásokkal, mozgásos improvizációval. Színházi stílusok alkalmazására improvizációkban. Történetek feldolgozására és megjelenítésére különféle színházi formanyelveken.

- a *színházi alkotómunka* során a koncentrált csapatmunkára, együttműködésre. Tudatos és irányított önkifejezésre. Kreativitásra, a komplex alkotói gondolkodásra. Alkotó tevékenységben a színház- és drámaelméleti ismeretek alkalmazására. A karakter- és stílussteremtési képesség, a térérzékelés, a mozgásos ügyesség és ritmusérzék, a beszédkészség, hallás és hangképzés fejlesztésére. Lírai, epikai, drámai művek előadásához szükséges elemzési ismeretek közvetítésére.

- a *dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása* során színházi műfajok és stílusok jellemzőinek ismeretére. Különböző színházi stílusok jellemző jegyeinek alkalmazása saját improvizációs játékokban. Színházi tér, a térhasználat lehetőségeinek megismerésére.

- a *színház- és drámaelmélet, valamint a színház- és drámatörténet* során a színházművészet és a dráma szaknyelvének (esztétikai, dramaturgiai, illetve irodalom- és színházelméleti fogalmak) szakszerű, értő alkalmazására. Források, alkotások (drámairodalom, drámaelméleti tanulmányok, színházi előadások élőben és felvételen, színikritikák) használatára és elemzésére. A műnemek, a műfajok általános jellemzői alapján történő összehasonlítására. Az értékes és az értektelen alkotás megkülönböztetésére. A különböző művészeti ágak integrálására. A dráma- és színháztörténeti korszakok jelentős alkotóinak, alkotásainak ismeretére. A különböző korszakok általános jellemzői alapján történő összehasonlítására. A dráma és a színjáték műfaji sajátosságainak vizsgálatára és elhelyezésére a dráma- és színháztörténet korszakaiban.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

Fejlett, reális ön- és társismeret kialakítása.

Kommunikációs tevékenysége tudatos mind a hétköznapi, mind a művészi önkifejezés során.
 Képes a koncentrált, önálló tevékenységre és csapatmunkára.
 Gondolkodásmódja kreatív, alkalmas az alkotásra.
 Különböző kifejezésformák ismerete és alkalmazása improvizációkban.
 Történetek megjelenítése mozgásokkal.
 Történetek különféle színházi formanyelveken.
 Színházi műfajok, és stílusok jellemzőinek ismerete.
 Egyes tánc- és mozgásszínházi formák ismerete.
 Különböző színházi stílusok, mozgásstílusok felismerése, alkalmazása improvizációkban.
 Színházi térre és a térhasználatra vonatkozó ismeretek.
 Ismeri a színházi és drámai formanyelv és dramaturgia alapjait, a korszakalkotó drámaírókat, illetve műveiket, és képes azok értő befogadására.
 Ismeri a színháztörténet jelentős alkotásait és alkotóit, képes azok értő befogadására.
 Tájékozottság egyes kortárszínházi irányzatok területén.
 Nyitott a társadalom problémáira, a különböző művészetekre, a természeti és az ember által alkotott környezet szépségére.
 Aktívan részt vesz az alkotói tevékenységben, alkalmazza az elsajátított képességeket és ismereteket az érettségi vizsgán és a mindennapokban.

A középszintű érettségi vizsga témakörei

A kerettantervre épülő helyi tanterv elkészítésekor az érettségi tantárgy hatályos neve **dráma**, mely a **dráma és tánc** elnevezésű tantárgy során teljesített követelményekre épül.

A dráma érettségi írásbeli, szóbeli és gyakorlati vizsgarészekből áll.

Az írásbeli vizsga témakörei:

- színház- és drámatörténet;
- színház- és drámaelmélet;
- színházi műfajok

Kijelölt művek:

Szophoklész: Antigoné
 Shakespeare: Rómeó és Júlia, Hamlet
 Molière: Tartuffe
 Katona József: Bánk bán
 Madách Imre: Az ember tragédiája
 Csehov: Három nővér, Sirály
 Molnár Ferenc: Liliom
 Brecht: Koldusopera
 Örkény István: Tóték

A szóbeli vizsga témakörei:

- színház- és drámatörténet;
- Az ókori színház és dráma
- Az angol reneszánsz színház és dráma
- A francia klasszicista dráma
- A XIX-XX. századi magyar színház és dráma
- Csehov és Sztanyiszlavszkij
- Brecht színháza és drámái
- Napjaink legfontosabb színházi irányzatai és a kortárs drámairodalom

- színház- és drámaelmélet;
  - A drámai műnem sajátosságai
  - A dráma szerkezeti felépítése
  - Dramaturgiai és színházelméleti alapfogalmak
  - A színházművészet mint összművészet sajátosságai
  - Színházi szakmák
- színházi műfajok
  - A tragédia
  - A komédia
  - A realista színjáték
  - Zenés, tánc- és mozgásszínház
  - Bábjáték

A gyakorlati vizsga témakörei:

- drámajáték, színjáték
- tánc- és mozgásszínházi ismeretek
- bábjáték
- beszéd, vers- és prózamondás, egyéni vagy közös daléneklés